

савез пчеларских организација црне горе

ПЧЕЛАРСТВО

година XXI * подгорица, април 2024. * цијена 1€ * за чланове удружења бесплатан

2024.
зелена
матица



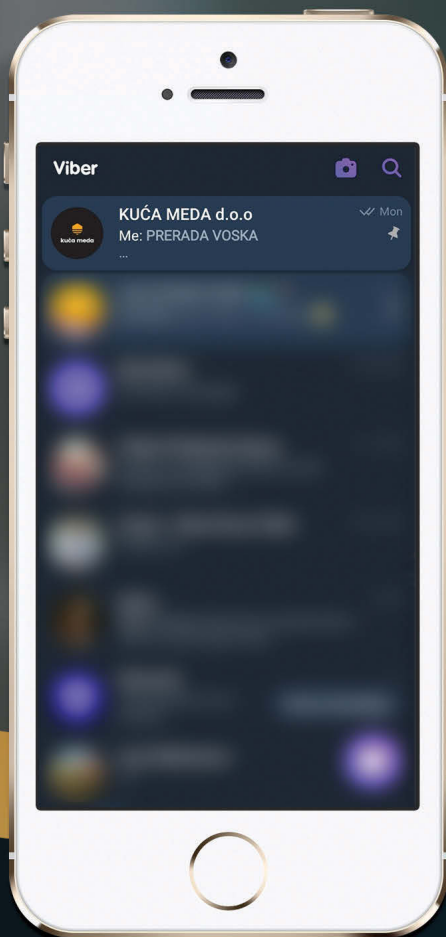
број
266



ISSN 1800-5411



9 771800 541000 >



kuća meda
WWW.KUCAMEDA.ME



PRIDRUŽITE SE VIBER GRUPI

Jednostavnim skeniranjem **QR koda** postajete član najbrojnije pčelarske Vajber grupe u Crnoj Gori.

Postani član Vajber grupe i prvi saznaj:

> JAVNI POZIVI I REGRESI

Pravovremeno ćemo vas obavještavati o svim Javnim pozivima i regresima vezanih za pčelarstvo. Dijelićemo savjete i detaljne instrukcije, dokumentaciju i uputstva i na taj način ćete iskoristiti sve mnogobrojne benefite.

> PROMOTIVNI KATALOZI

Dijelićemo promotivni sadržaj cjelokupne ponude iz Kuće meda. Kreiraćemo kataloge sa najpovoljnijim cijenama i popustima. Obavještavaćemo vas o novim nabavkama.

> SVIJET PČELARSTVA

Nesebično dijelimo iskustva i savjete. Svi članovi grupe mogu komentarisati i učestvovati u raznovrsnim temama vezanim za pčelarstvo u Crnoj Gori.

POSTANI
ČLAN
SKENIRAJ
QR KOD



QR KOD možete skenirati sa bilo kojom aplikacijom za skeniranje QR kodova.



+382 68 844 333



@kucamedacg@gmail.com



Grbe bb, Danilovgrad Crna Gora

SADRŽAJ

ОДРЖАНА СЈЕДНИЦА УПРАВНОГ ОДБОРА „КУЋЕ МЕДА“ ДОО	4
ОДРЖАНА РЕДОВНА ГОДИШЊА СКУПШТИНА УП „БИЈЕЛО ПОЉЕ“	6
МАРТОВСКИ РАДОВИ У ПЧЕЛИЊАКУ	8
УДРУЖЕЊЕ ПЧЕЛАРА ПОДГОРИЦЕ И ОВЕ ГОДИНЕ ОРГАНИЗОВАЛО ПОСЈЕТУ XV ДРЖАВНОМ ПЧЕЛАРСКОМ САЈМУ У БЕОГРАДУ	11
У ПОДГОРИЦИ ОДРЖАНА IX РЕДОВНА СКУПШТИНА УП „ЦРНОГОРСКА ПЧЕЛА“ ИЗБОРНОГ КАРАКТЕРА	12
ПОСЈЕТА БЕОГРАДСКОМ САЈМУ ЕДУКАТИВНОГ КАРАКТЕРА	15
ЧЛАНОВИ ПЉЕВАЉСКОГ ПД „МАТИЦА“ ПОСЈЕТИЛИ 15. МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ ПЧЕЛАРСТВА У БЕОГРАДУ	16
АМЕРИЧКА ГЊИЛОЋА МЕДОНОСНЕ ПЧЕЛЕ (АГМП) – 1. ДИО	18
ЕПИЗООТИОЛОГИЈА, КЛИНИЧКА/ПАТО-АНАТОМСКА СЛИКА И ДИЈАГНОСТИКА (АГМП) – 2. ДИО	22
ЧАС ЕДУКАЦИЈЕ О ПЧЕЛАРСТВУ	25

ЈАВНИ ПОЗИВИ

Поштовани пчелари,
Министарство пољопривреде, шумарства и
водопривреде објавило је јавне позиве који директно
третирају сектор пчеларства и то: Јавни позив за
набавку пчеларског прибора, опреме и кошница;
Јавни позив за набавку пчелињег воска; Јавни позив
за набавку приколица, платформи и контејнера; Јавни
позив за одабир узгајивача пчелињих матица.

Бићете благовремено упознати са садржајем јавних
позива. Такође остајемо отворени за сва питања која
можете слати на е-маил: куцамедацг@гмаил.цом
или смс поруком на наше контакт телефоне: Ивана
Ђуричковић – 068 844 333 и Владимир Радуловић –
069 941 505.

Важно!! Кућа меда пружа подршку у реализацији
наведених јавних позива и припрему документације
неопходне за остваривање права на регрес од
стране Министарства пољопривреде, шумарства и
водопривреде.

ВАША „КУЋА МЕДА“



IMPRESUM

ПЧЕЛАРСТВО
STRUČNO-INFORMATIVNI MJESEČNIK
IZDAVAČ: SAVEZ PČELARSKIH
ORGANIZACIJA CRNE GORE



Adresa: Grbe bb 81412 Danilovgrad,
Telefon: 069/941-505
e-mail: spocg@t-com.me
sajt: www.pcelarstvo.me

ZA IZDAVAČA:
Radule Miljanić

V.D. GLAVNOG I ODGOVORNOG UREDNIKA:
Branislav Kadić (067991226)
e-mail: ninaivlado@t-com.me

TEHNIČKI UREDNIK: Dragan Lučić

LEKTURA: Nataša Dajković

Redakcijski odbor „Pčelarstva“:
Danilo Vuković, Dragana Šutović,
dr Mirjana Bojanić-Rašović,
Marjan Plantak, mr Radoslav Bele
Zečević, mr Sanida Šabotić-Adžović

POKROVITELJ:
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

Adresa Redakcije:
Grbe bb, Danilovgrad;
ŽR 510-207440-72
CKB, Podgorica
Sa naznakom: Za SPOCG

ISSN 1800-5411

Rješenjem Republičkog sekretarijata
za informacije br. 285 od 11. 01.
2001. godine "PČELARSTVO" je
upisano u evidenciju javnih glasila
Crne Gore. Aktom Republičkog
sekretarijata za informacije 04/01-
355/2001. godine časopis je
oslobođen obaveza plaćanja poreza
na promet.

ŠTAMPA:
HKS SPEKTAR
PODGORICA

ZA RAZVOJ PČELARSTVA 400.000 EURA

1.1 MJERE ZAJEDNIČKE ORGANIZACIJE TRŽIŠTA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA 1.2.1 PROGRAM UNAPREĐIVANJA PČELARSTVA

<p>Razlozi za podršku</p>	<p>Pčelarstvo u Crnoj Gori ima dugu i bogatu tradiciju. Bogatstvo medonosnog bilja u Crnoj Gori pruža povoljne prirodne uslove za razvoj ove djelatnosti. Značaj pčelarstva ogleda se u proizvodnji meda i ostalih pčelinjih proizvoda ali i oprašivanju biljaka, čime se direktno utiče na povećanje prinosa raznih voćarskih, ratarskih, livadskih i drugih kultura.</p> <p>Unapređivanje ovog sektora ostvaruje se edukacijom pčelara, mjerama za poboljšanje konkurentnosti proizvodnje i očuvanja zdravstvenog stanja pčelinjih zajednica, kao i kroz selekciju, odgajivanje i re-produkciju matica, zatim preradom i nabavkom voska, nabavkom potrebne opreme za unapređivanje proizvodnje, oduzimanje, čuvanje i pakovanje meda i drugih pčelinjih proizvoda.</p> <p>Imajući u vidu postojeće stanje razvoja pčelarstva i potrebu da sektor bude konkurentan na širem tržištu i izložen konkurenciji iz zemalja EU i trećih zemalja neophodno je nastaviti program podrške razvoju pčelarstva u pravcu povećanja proizvodnje, osnaživanja i stvaranja tržišno orijentisanih proizvođača. Uzimajući u obzir bogatstvo medonosnog bilja, razvoj ovog sektora treba ići ka profesionalizaciji pčelara, diverzifikaciji proizvoda i promociji organskog pčelarenja. Na ovaj način povećale bi se količine proizvedenog meda i drugih pčelinjih proizvoda proizvedenih u Crnoj Gori. Ostvarile bi se mogućnosti za osvajanje novih tržišta i bila bi dostignuta značajno veća cijena meda i drugih pčelinjih proizvoda. Usklađivanje podrške za pčelarski sektor sprovodi se postepeno tokom predpristupnog perioda. U skladu sa novim pravilima ZPP podrška pčelarima se sprovodi kroz različite sektorske intervencije.</p>
<p>Ciljevi</p>	<ul style="list-style-type: none"> •poboljšanje konkurentnosti u proizvodnji pčelinjih proizvoda; •obnavljanje pčelinjeg fonda – poboljšanje genetskog potencijala pčelinjih društava uvođenjem u proizvodnju visoko kvalitetnih matica; •očuvanje kvaliteta i poboljšanje zdravstvene ispravnosti pčelinjih proizvoda; •podrška pčelarima pri nabavci voska; •podrška pčelarima u preradi i sterilizaciji voska; •racionalizacija troškova selekcije pčelarstva – podrška u nabavci pčelarskih kontejnera i prikolica/ platformi za transport košnica; •nabavka košnica, djelova košnica, pčelarskog pribora i opreme i električnih ograda (čobanica); •škola pčelarstva •usklađivanje sa ZPP Evropske unije.
<p>Opis mjere i kriterijumi za podršku</p>	<p>Kroz intervencije u sektoru pčelarstva podrška se obezbjeđuje za:</p> <p>Nabavka matica – Sa ciljem da pčelari koriste matice kontrolisanog kvaliteta, podržava se nabavka i implementacija prilikom odabira odgajivača pčelinjih matica koje su uzgojene od strane uzgajivača matica a u skladu sa Odgajivačko selekcijskim programom pčelinjih matica. Način izbora uzgajivača matica i uslovi za ostvarivanje podrške biće definisani Javnim pozivom. Selekcionisane matice distribuiraju se registrovanim pčelarima.</p> <p>Nabavka veterinarskih lijekova – Podrška unapređivanju kvaliteta pčelinjih proizvoda, zdravstvenog stanja pčelinjih zajednica i poboljšanja zdravstvene ispravnosti pčelinjih proizvoda usmjerena je za nabavku odobrenih veterinarskih lijekova za zaštitu pčelinjih društava od pčelinjeg krpelja (<i>Varroa destructor</i>). Maksimalno učešće budžetskih sredstava je do 70% vrijednosti investicije. Bliži uslovi podrške biće definisani Javnim pozivom.</p> <p>Prerada voska – Opredjeljuje se podrška za preradu voska privrednim subjektima registrovanim za obavljanje ove djelatnosti u iznosu od 0,50€/kg prerađenog voska radi očuvanja kvaliteta voska iz domaće proizvodnje, pokrivanja troškova (podrška radu) i povećanja efikasnosti prilikom prerade voska. Privredni subjekat koji je adekvatno registrovan za obavljanje ove vrste djelatnosti vrši preradu voska, a iznos od 0,50€/kg se isplaćuje nakon dostavljenog Zahtjeva za isplatu sa podacima: ukupna količina prerađenog voska, spisak korisnika podrške sa prerađenim količinama i kopije fiskalnih računa o izvršenoj usluzi.</p> <p>Podrška za nabavku voska – Podrška se daje za nabavku sertifikovanog voska za konvencionalnu i organsku proizvodnju meda. Podrška Ministarstva iznosi do 60% realizovane investicije. Bliži uslovi podrške biće definisani Javnim pozivom.</p>

<p>Opis mjere i kriterijumi za podršku</p>	<p>Nabavka pčelarskih kontejnera i prikolica/platformi za transport košnica – Podrška se daje u cilju povećanja proizvodnje kroz dostupnosti više pčelinjih paša. Pravo na podršku imaju pčelari koji imaju minimum 20 pčelinjih društava. Podrška obuhvata nabavku kontejnera za smještaj pčelinjih društava i prikolica/platformi za transport košnica. Podržava se nabavka jednog kontejnera ili jedne prikolice po gazdinstvu. Maksimalno učešće budžetskih sredstava je do 50% vrijednosti investicije. Bliži uslovi podrške biće definisani Javnim pozivom.</p> <p>Nabavka košnica djelova košnica, pčelarskog pribora i opreme i električnih ograda (čobanica) za pčelinjake. – Podrška se daje za nabavku novih i obnavljanja postojećih dotrajalih košnica, pribora i opreme koju koriste pčelari u cilju povećanja proizvodnje i poboljšanja higijensko-sanitarnih uslova u kojima se pčelinje društvo nalazi. Potreba za električnim ogradama (čobanicama) povećana je posljednjih godina zbog napada mrkih medvjeda na pčelinjake, što je posljedica neadekvatnog zagrađivanja istih. Na osnovu prakse, kako kod nas tako i iz okruženja, može se konstatovati da su električne čobanice izuzetno efikasne, kad je u pitanju zaštita pčelinjaka od napada mrkog medvjeda na košnice pčela. U cilju smanjenja šteta na pčelinjacima od mrkog medvjeda opredjeljuje se podrška za nabavku električnih ograda sa pripadajućom opremom, za ograđivanje pčelinjaka. Podrška se daje u iznosu do 50% odobrenog troška. Bliži uslovi će biti definisani Javnim pozivom.</p> <p>Škola pčelarstva – U skladu sa Programom za sticanje stručne kvalifikacije uvedeno je zanimanje pčelar-pčelarka III stepen stručnosti, na nivou neformalnog obrazovanja odraslih. Prva generacija završila je školu pčelarstva 2019. godine. Ove godine nastavljamo sa edukacijom pčelara. Podrška se daje za realizaciju programa i angažovanje predavača. Dodatno je planirana i izrada časopisa koji kontinuirano izlazi 19 godina. U pitanju je časopis „Pčelarstvo“ koji je informativnog karaktera, koji obrađuje stručne teme, tehnologiju pčelarenja, zdravstvenu zaštitu pčelinjih zajednica i dr. Način plaćanja na osnovu dostavljenih izvještaja i dokaza o utrošenim sredstvima.</p>													
<p>Korisnici</p>	<p>Registrovani poljoprivredni proizvođači, uzgajivači matica, registrovana privredna društva za preradu voska.</p>													
<p>Način plaćanja</p>	<p>U skladu sa procedurama definisanim javnim pozivima, dostavljenim izvještajima i dokazima o ostvarenim troškovima</p>													
<p>Procedura realizacije</p>	<p>Podrška se obezbjeđuje na osnovu zahtjeva dostavljenog Ministarstvu, a nakon administrativne i stručne kontrole na terenu. Realizaciju na terenu utvrđuje Direktorat za plaćanje, Direkcija za savjetodavne poslove u stočarstvu i nadležne inspekcije.</p>													
<p>Nadzor i kontrola</p>	<p>Ministarstvo, koordinator mjere – generalni direktor Direktorata za plaćanja i generalni direktor Direktorata za poljoprivredu; Operativna odgovornost – načelnik Direkcije za stočarstvo; Implementaciona odgovornost – načelnik Direkcije za mjere tržišne podrške.</p>													
<p>Finansijski plan</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="358 1505 1295 1552">Komponente</th> <th data-bbox="1295 1505 1455 1552">Iznosu €</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="358 1552 1295 1598">A. učešće u nabavci matica – 7€ po matica</td> <td data-bbox="1295 1552 1455 1598">70.000,00</td> </tr> <tr> <td data-bbox="358 1598 1295 1729">B. Unapređivanje kvaliteta pčelinjih proizvoda i zdravstvenog stanja pčelinjih zajednica - učešće u sprovođenju zaštite pčelinjih društava protiv Varroe; - nabavka voska.</td> <td data-bbox="1295 1598 1455 1729">70.000,00 40.000,00</td> </tr> <tr> <td data-bbox="358 1729 1295 1775">C. Podrška za preradu voska</td> <td data-bbox="1295 1729 1455 1775">10.000,00</td> </tr> <tr> <td data-bbox="358 1775 1295 1970">D. Tehnička pomoć pčelarima - racionalizacija troškova selećeg pčelarstva – podrška u nabavci pčelarskih kontejnera i prikolica/platformi za transport košnica; - nabavka košnica, djelova košnica, pčelarskog pribora i opreme i nabavka električnih čobanica; - škola pčelarstva, izdavanje časopisa</td> <td data-bbox="1295 1775 1455 1970">40.000,00 150.000,00 20.000,00</td> </tr> <tr> <td data-bbox="358 1970 1295 2024">UKUPNO: (A + B + C + D)</td> <td data-bbox="1295 1970 1455 2024">400.000,00</td> </tr> </tbody> </table>	Komponente	Iznosu €	A. učešće u nabavci matica – 7€ po matica	70.000,00	B. Unapređivanje kvaliteta pčelinjih proizvoda i zdravstvenog stanja pčelinjih zajednica - učešće u sprovođenju zaštite pčelinjih društava protiv Varroe; - nabavka voska.	70.000,00 40.000,00	C. Podrška za preradu voska	10.000,00	D. Tehnička pomoć pčelarima - racionalizacija troškova selećeg pčelarstva – podrška u nabavci pčelarskih kontejnera i prikolica/platformi za transport košnica; - nabavka košnica, djelova košnica, pčelarskog pribora i opreme i nabavka električnih čobanica; - škola pčelarstva, izdavanje časopisa	40.000,00 150.000,00 20.000,00	UKUPNO: (A + B + C + D)	400.000,00	
Komponente	Iznosu €													
A. učešće u nabavci matica – 7€ po matica	70.000,00													
B. Unapređivanje kvaliteta pčelinjih proizvoda i zdravstvenog stanja pčelinjih zajednica - učešće u sprovođenju zaštite pčelinjih društava protiv Varroe; - nabavka voska.	70.000,00 40.000,00													
C. Podrška za preradu voska	10.000,00													
D. Tehnička pomoć pčelarima - racionalizacija troškova selećeg pčelarstva – podrška u nabavci pčelarskih kontejnera i prikolica/platformi za transport košnica; - nabavka košnica, djelova košnica, pčelarskog pribora i opreme i nabavka električnih čobanica; - škola pčelarstva, izdavanje časopisa	40.000,00 150.000,00 20.000,00													
UKUPNO: (A + B + C + D)	400.000,00													

PODSTICATI JAKA DRUŠTVA NA BRŽI RAZVOJ



U aprilu se praktično udvostručuju sve aktivnosti u pčelinjaku, jer dolazi do povećavanja količine legla, čak u nekim zajednicama i natprosječno. Samim tim naš zadatak je da pratimo razvitak zajednice, da proširujemo leglo praznim ramovima sa urađenim saćem, ne dozvolimo blokadu polenom, kao i ubacivanje satnih osnova ako je dobra voćna paša i toplo vrijeme radi upošljavanja mladih pčela na izgradnji voska. Unosom se podstiče da matica više zaliježe jajašca. Slabija društva treba pripojiti jačim, ali samo ako su zdrava. Zatim treba iskontrolisati zdravstveno stanje pčela.

April je mjesec kada se postavlja ram građevnjak u biološkoj borbi protiv varoe. Ukoliko se pčelinje društvo nalazi samo u plodištu, a razvitak je nagli počeo, na istom treba dodati medište da ne dođe do rojenja, a između satova sa leglom i pergom treba dodati po jedan-dva prazna rama sa satovima urađenim ili satnim osnovama da ne dođe do blokade legla. Zavisno od snage zajednice može se uraditi i preuređenje, a to je: gornji nastavak, polu-nastavak staviti

na mjesto donjeg, a donji gore. Kod košnica LR i Fararovih plodišni prostor povećava se dodavanjem cijelih nastava-ka. Ovom prilikom vrši se i razvrstavanje na proizvodna i pomoćna društva. Ako ima dosta unosa polena, a vidimo da nam se pojavljuje višak u košnici, potrebno je postaviti hvatače polena. Polen je najkvalitetniji početkom sezone, a kako godina odmiče - pada na kvalitetu.

Jaka društva treba podsticati na brži razvoj ali stalna obazrivost mora biti prisutna, da ne uđu u rojevni nagon. Slaba društva se pripajaju društvima srednje jačine koja se stimulacijom dovode do jakih društava. Uvijek treba uklanjati maticu iz slabe zajednice, a spajanje vršiti preko novinskog papira sa dva tijela. Spajanje je najbolje vršiti u večernjim časovima, kada su pčele u manjoj interakciji sa okolinom. Uvijek treba voditi računa o zdravstvenom stanju zajednica. Ako smo dobro i na vrijeme uzimili pčele, eliminisali vlagu iz košnica i tretirali je protiv varoe pravilno i na vrijeme, onda će se prolječni radovi na pčelinjaku svesti na nekoliko osnovnih postupaka, a to su rano postavljanje higijenskih

pojilica, sprečavanje rojenja, proširivanje prostora u košnici i zapošljavanje mladih pčela na izgradnji voska.

PRVI I NAJVAŽNIJI POSTUPAK

Postavljanje higijenske pojilice na pčelinjaku prvi je i najvažniji postupak, i treba ga obaviti već prilikom prvog proćisnog leta. Da ne bi pčele pile vodu bilo kakvog kvaliteta, a i privikle se na higijensku pojilicu, dobro je u pojilicu nasuti zaslađenu vodu. Higijenska pojilica je izuzetno bitna zbog nozemoze. Postoje dva načina na koji se spore nozemoze prenose hranom i vodom. Hranom mogu da se zaraze samo pčele u košnici, a potom se zaraza širi na pčele u cijelom pčelinjaku. Nozemozne pčele su oslabljene, imaju smanjenu resorpciju, pa se regrutuju u vodonoše. Jedna od mjera borbe protiv ove bolesti je postavljanje higijenskih pojilica na udaljenosti od oko petnaest metara od pčelinjaka i mamljenje pčela da ih koriste. Preporuka: uzeti uzorke uginulih pčela (ili legla ukoliko ima sumnje na bolest) i poslati u nadležnu veterinarsku instituciju. Pretopiti saće iz stradalih društava, osim u slučaju američke kuge kada pčelinjak podliježe veterinarskom pregledu i uništavanju oboljelih društava. Zamijeniti saće za voštane osnove. Dezinfikovati košnice u kojima su stradala pčelinja društva tokom takozvanog zimskog sna. Podsticajno prihranjivanje može se vršiti na više načina. Već je rečeno da je aprilsko vrijeme nestabilno i onemogućava iskorišćavanje svake cvijetnice. Veoma rijetko se dogodi da pčele idu sa cvijeta na cvijet za vrijeme voćne paše. Za njeno sukcesivno iskorišćavanje potrebno je sunčano vrijeme, solidna vlažnost vazduha, dublja vlažnost tla kao i povoljan nivo temperature vazduha. S obzirom da to nije tako, pčelaru se nameće potreba da na

SAKUPLANJE POLENA I PROPOLISA

Kada rascvjeta voće, pravo je vrijeme da postavimo sakupljače polenovog praha i mreže za sakupljanje propolisa. Na tržištu postoje razne vrste sakupljača. Preporučuju se oni koji se postavljaju preko cijele podnjače sa pokretnom mrežom preko kojih pčele prelaze. Mreže za sakupljanje propolisa postavljaju se na gornji nastavak preko satonoša ispod poklopca. Svaka košnica treba da ima sakupljač praha i mrežu za sakupljanje propolisa za vrijeme paše. Po pravilu od ukupne količine sakupljenog polenovog praha 70% zadrži sakupljač praha, a oko 30% pčele unesu u košnicu. Ako se ima u vidu da normalno razvijeno pčelinje društvo potroši godišnje oko 40 kg cvijetnog praha, a da isto društvo u toku pčelarske godine može da sakupi 60-80 kg, onda bez obzira na sakupljača praha pčele unesu u košnicu potrebnu količinu praha.

UZGOJ MATICA

April je posebno važan za profesionalne uzgajivače matice. To je vrijeme kada se odabiraju najbolje zajednice za uzgoj matice, a na temelju sopstvenog praćenja karakteristika svih svojih zajednica: prinosa meda, mirnoće pčela, rojidbenog nagona, brzine proljetnog razvoja i tolerantnosti na bolesti. Pored toga, određeni testovi i podaci testiranja mladih oplođenih matice na testnim stanicama u prethodnoj godini, kao i morfometrijske analize pčela, daju dovoljno podataka uzgajivaču da može izvršiti selekciju zajednica, te odabrati one koje će na buduće generacije prenijeti poboljšane odlike.

svaki način, u tim nestabilnim prirodnim uslovima, pruži adekvatnu pomoć pčelama, sa ciljem da se ni po koju cijenu ne zaustavi ubrzani proljećni razvoj. Pčelar i tada (kao u uvijek u toku godine), mora da obezbijedi da pčele kontinuirano donose hranu sa strane pa bilo da ona dolazi iz prirode ili iz tzv. podsticajnog prihranjivanja. Pčelama, dakle, treba pružiti pomoć onda kada im je potrebna. U ovom periodu ta pomoć prije svega, u energetske hrani, pruža se na nekoliko načina. U praksi se primjenjuje prihranjivanje pčela u malim dozama mlakim šećernim sirupom (1:1), svakodnevno, u kasnijim popodnevnim satima, ili u dozama 250–300 g svaki drugi dan. To mogu postići oni pčelari kojima je pčelinjak u blizini. Ako je pčelinjak udaljen i u njemu postoji pčelarska kućica, pčelar, ako je u mogućnosti, za vrijeme kišnih i hladnih dana preseljava se na pčelinjak. Pošto takvih uslova uglavnom nema (pčelar je u radnom odnosu, ili nema pčelarsku kućicu...), onda za podsticajno prihranjivanje pčelar koristi ram-hranilice. Ram-hranilica sa medno-šećernim tijestom stavlja se u medišni prostor, a najbolje rješenje je da ona nađe mjesto na sjevernoj strani plodišta, ako za nju ima mjesta. Ovu čvrstu hranu pčele iskorišćavaju za svoju ishranu, i to po pravilu, kada ne opšte sa prirodom. Ipak, pravu podsticajnu hranu u ovom periodu predstavljaće med u ramovima koji su iznijeti iz plodišta u medište za vrijeme prvog proširivanja gnijezda. Pčele će je radije uzimati nego što će to biti slučaj sa vještačkom hranom. Kod nukleusa i oplodnjaka stavlja se medno-šećerne pogače i to na satonoše. I ovom prilikom treba nedvosmisleno istaći da se pravo poticajno prihranjivanje vrši prirodnom hranom, odnosno dodavanjem ramova sa medom i pergom ili pak dodavanjem kristalisanog meda na različite načine. Samo takva prihrana maksimalno pomaže pravi razvoj svake pčelinje zajednice.

Svako prihranjivanje ima svoje prednosti i nedostatke, najbolje prihranjivanje je dodavanje ramova sa zatvorenim medom u zbjeg. Kod ovakvog stimulativnog prihranjivanja pomažemo pčelinjim zajednicama da se što prije razviju i iste pripremimo za bagremovu pašu. Ko nema bagremovu pašu već neku kasniju, nema potrebe za prihranom sem ako ne uvećava svoj pčelinjak.

MEDNI POKLOPCI

Ponekad se u proljeće na srednjim satovima, oko površina sa leglom stvaraju veliki sektori sa starim ili kristalisanim medom. Taj med ometa brzo proširivanje legla po satovima u najtoplijem dijelu gnijezda. U takvom slučaju neophodno je svakih 4-5 dana otvarati ili viljuškom izgrepsti s obje strane četvrtinu sata, pokrivenu medom, da bi se oslobodile ćelije u koje će matica polagati jaja. Da bi pčele brže potrošile kristalisan med, mora se poprskati toplom, slabo osoljenom vodom. Ukoliko ima meda na srednjim satovima, ne treba otvarati med na krajnjim satovima, jer će ga pčele prenositi u sredinu i tako popuniti prazne ćelije oko legla, što će dovesti do još većeg smanjivanja površina za polaganje jaja u sredini gnijezda. Med sa krajnjih satova treba skinuti tek kada su pčele iskoristile med sa srednjih satova oko legla. Leglo zauzima obično prednji dio satova (prema ulazu košnice), a na srednjim satovima ono zauzima veće površine. Neki pčelari, da bi stimulisali polaganje jaja, istovremeno skidaju poklopac i okreću ramove za 180° ili razmještaju satove sa leglom. Međutim, okreće se srednji sat sa leglom ili satovi koji se nalaze sa obje njegove strane, tako da se površine sa leglom poklapaju sa površinama sa medom susjednih satova, sa kojih treba skinuti poklopce. U težnji da brzo uspostave poremećenu kompaktnost legla, pčele brzo oslobađaju ćelije sa medom, poliraju ih, a matica odmah počinje da palaže jaja u njih.



RAM GRAĐEVNJAK

April je mjesec kada se postavlja ram građevnjak u biološkoj borbi protiv varoe, a postavlja se u leglo - nikada na krajevima! Na ovaj način sprečavamo bespotrebno ponovno izvlačenje saća trutovskog, već nam mlade pčele rade na radiličkom saću. U aprilu su stečeni uslovi za to: imamo obimne paše - topola, kruška, jabuka, džanarika, razni korovi, borovnica, brijest. Sada je pitanje: ako je lijepo vrijeme i pčele opšte sa okolinom, da li ih treba razvojno prihranjivati? Po preporuci dugogodišnjeg pčelara Slobodana Jevtića – ne treba, jer ima u prirodi dovoljno i nektara a i polena. Međutim, ako je vrijeme loše pčele treba stimulatивно prihranjivati.

Ram građevnjak predstavlja ram koji se ubacuje u pčelinju zajednicu kako bi se varoa smanjivala prirodnim putem. Ova tema će vjerovatno izazvati diskusije, s obzirom da će neki pčelari biti za a neki protiv. Obzirom da ova metoda iziskuje mnogo rada, za očekivati je da će protiv nje biti svi „profi“ pčelari, dok će za biti svi oni koji imaju do 50 košnica. Ramom građevnjakom može se raditi na više načina a koji će se način izabrati to zavisi od samog pčelara. Ovde je bitno pridržavati se nekih uputstava i preporuka. Ram građevnjak treba koristiti stalno u toku čitave aktivne sezone, od aprila do kraja jula, sve dok u košnici postoji trutovsko leglo. Korišćenje rama građevnjaka samo u proljeće nije dovoljno, jer krpelj se umnožava tokom cijele ljetnje sezone tako da korišćenje građevnjaka treba raditi do kraja jula. Međutim, korišćenje izgrađenog trutovskog saća više puta može da prouzrokuje pojavu krečnog legla (Buchler, 2002). Ram građevnjak treba stavljati u središte legla, a ne na periferiju, baš zbog toga što je navedeno - zbog krečnog legla. Čak je bolje sa dva pa ih sjeći naizmjenično. Poslije 18 dana izvadimo taj ram, istresemo pčele sa njega, uzmemo viljušku za otvaranje i viljuškom povadimo svo zatvoreno leglo. Kada smo povadili isto saće stavimo pod česmu, operemo hladnom vodom i ram vratimo u istu košnicu na isto mjesto. Pčele će isti odmah očistiti a matica je dobila ram koji će zalijegati - nema gubljenje vremena i gubitka oko izrade saća. Uklanjanjem trutovskog legla iz tri građevnjaka po sezoni (godišnje) moguće je broj varoa u zajednici smanjiti do avgusta mjeseca za više od 50%, tako da se dobija više vremena prije prvih hemijskih tretmana. Primjenom građevnjaka u borbi protiv varoe postiže se i smanjenje rojidbenog nagona pčelinje zajednice. Upotreba građevnjaka daje dobre rezultate samo u godinama sa vrlo povoljnom pašom i klimatskim prilikama, tj. u vrijeme povoljnih uslova za izgradnju saća. Najbolje ih je upotrijebiti tri puta i to sa napomenom da je efekat mnogo bolji pri srednje jakoj paši, jer tokom jake paše, trutovsko saće biva iskorišćeno za smještaj nektara i matica u njega, ne stigne da položi neoplođena jaja.

Ako imamo uslova, a zajednica je jaka, a mi želimo spriječiti rojenje možemo raditi i sa dva rama ubacivanjem na devet dana razlike i vađenjem jednog po jednog i to sa odsijecanjem saća pa ponovnim ubacivanjem samo okvira - ovakvim radom ćemo spriječiti rojenje a u zajednici smanjivati varou.

izvor: pčelarska literatura i sajtovi

MLADI PČELARI SU PRIORITET

U multimedijalnoj sali zgrade lokalne uprave održana je Redovna godišnja skupština Udruženja pčelara „Mojkovac“ kojoj je predsjedavao Slavenko Blažević. Osim članova Skupštine, sjednici su prisustvovali i predstavnici opštinskog Sekretarijata za poljoprivredu. Predstavljajući Izvještaj o radu za 2023. godinu, predsjednik ovog uzornog udruženja Duško Jokić je rekao da je prethodna pčelarska godina bila mnogo bolja od minulih sezona u kojima su prinosi meda bili minimalni, ističući da su pčelari utrošili značajna materijalna i finansijska sredstva za prihranu i očuvanje pčelinjih zajednica zbog loših vremenskih prilika, uglavnom tokom prolječnih mjeseci. Da bi sve to na neki način bilo nadoknađeno kasnije, satisfakcija je stigla prosječnim prinosima po košnici, koji su iznosili oko 15 kilograma meda, dok su pčelari sa selećim društvima ostvarili bolje prinose.

Naše udruženje u prošloj godini brojalo je 52 člana sa preko 1.000 košnica. Ono na šta smo posebno obratili pažnju je naša namjera da se što više ljudi uključi u rad i svakodnevne aktivnosti Udruženja. Na tom planu nastojali smo da angažujemo veći broj mladih ljudi, koje treba animirati da se bave ovim zanimanjem jer Mojkovac ima dobre uslove za razvoj i prosperitet jedne od prioriternih grana poljoprivrede – pčelarstva. To su dovoljni razlozi da se broj pčelara u ovoj sredini svake godine uvećava u sva tri udruženja, a mislim da mi kao najstarije imamo najbolje mogućnosti i uslove da pomognemo kako mlade, tako i ostale članove udruženja, rekao je Jokić na početku izlaganja i pobrojao aktivnosti koje su bile na dnevnom redu u izvještajnom periodu.

BENEFITI

Jokić je podsjetio da su pojedini članovi konkurisali za programe podrške od strane resornog ministarstva koji su finansirani iz Agrobudžeta za 2023. godinu, a koji je u sektoru pčelarstva iznosio 335.000 eura, tj. iskoristili su

sve povoljnosti koje su se nudile. Prije svega programi su se odnosili na obnavljanje pčelinjeg fonda, nabavku matica i veterinarskih lijekova, podršku za nabavku voska, pčelinjih kontejnera i prikolica, te nabavku košnica, pčelarskog pribora i opreme.

U prethodnom periodu imali smo dobru saradnju sa Savezom pčelarskih organizacija Crne Gore, kao i sa preduzećem „Kuća meda“ kroz nabavku pčelarske opreme, matica, lijekova, invertnog sirupa i pogačica po regresiranim cijenama i kupovinu njihovih proizvoda na odloženo

plaćanje. Bili smo prisutni na svim sjednicama Skupštine. Nažalost, ove godine izostala je podrška za organizaciju manifestacije „Dani meda“, ali smo zauzvrat od SPOCG obezbijedili 10 matica. Međutim, nije bilo zainteresovanih za nabavku lijekova. Takođe, Udruženje je imalo dobru saradnju sa lokalnom upravom i sa Sekretarijatom za poljoprivredu, vodoprivredu i ruralni razvoj, kako kroz sponzorisanje i organizaciju manifestacije „Dani

meda“, tako i kroz Agrobudžet za 2023. godinu koji je iznosio 135.000 eura, od čega je za pčelarstvo bilo opredijeljeno 5.500 eura, putem direktnog plaćanja dva eura po košnici za sve registrovane pčelare, ali i kroz subvenciju za nabavku košnica i rojeva, saopštio je Jokić i napomenuo da je ove godine izostala pomoć za preradu voska.

On je iskazao i nezadaovoljstvo raspodjelom košnica i nabavkom rojeva jer je kako kaže bilo uključeno samo jedno udruženje, kao i činjenicom da ove godine nije bilo raspodjele za NVO, tako da ni tu nijesu mogli konkurisati za bilo koji projekat.

Udruženje pčelara „Mojkovac“ ima mašinu za preradu voska i izradu satnih osnova od koje imaju koristi ne samo registrovani članovi, već i svi pčelari koji žele da se snadbiju pravim sterilisanim voskom i organskim satnim osnovama bez ikakvih primjesa. Ono što je važno napomenuti kod prerade voska u satne osnove jeste da se ona ne naplaćuje. Svi pčelari su bili zadovoljni prerađenim voskom i kvali-



tetom satnih osnova i, naravno, uštedom sredstava koje bi potrošili noseći vosak u Kuću meda.

Ove godine preradili smo oko 1.000 kilograma voska. Moram da kažem da sve one količine voska, koje su prerađene ostalim pčelarima i sredstva ostvarena po tom osnovu iskorišćena su za održavanje mašine i plaćanje računa za utrošenu električnu energiju. Naše udruženje je konkurisalo i za projekte koje je ponudio Zavod za zapošljavanje, a tiču se javnih radova kao i nabavke mašine za izradu ramova. Nastavili smo i proširili saradnju sa svim pčelarskim udruženjima u Crnoj Gori, tako da smo posjetili sajmove u Podgorici, Pljevljima, Bijelom Polju, Kolašinu i Petnjici i prisustvovali skupštinama tamošnjih udruženja, kao i njihovim slavama. Unaprijedili smo saradnju sa pčelarskim udruženjima iz okruženja, posebno sa PU „Prijepolje“, dodao je Jokić

KUĆICA MEDA

Kućicu meda koja se nalazi kod mosta za Biogradsko jezero u prošloj godini koristilo je Udruženje pčelara „Potarje“. Jokić je zahvalio Turističkoj organizaciji Mojkovac, posebno direktoru Radonji Vukoviću, koji su pomogli i uz pomoć Opštine Mojkovac organizovali veoma uspješnu pčelarsku manifestaciju „XII dani meda i zdrave hrane“ na gradskom trgu. U okviru ove manifestacije posjetiocima su predstavljeni pčelarski proizvodi i pčelarska oprema. Na ovaj način pčelari iz Mojkovca promovisali su pčelarstvo i pčelinje proizvode kako iz Mojkovca, tako i sa drugih područja Crne Gore. Ovoj manifestaciji su prisustvovali i izlagali svoje proizvode preko 30 pčelara iz cijele Crne Gore. Ona je imala i regionalni karakter jer su učestvovali i izlagači iz Srbije. Jokić je napomenuo da su manifestaciju sponzorirali Ministarstvo turizma, MPŠV i Alter Modus. Na početku pozdravnu riječ je imao upravo Jokić, a zatim se prisutnima obratio predsjednik SPOCG Radule Miljanić, dok je manifestaciju otvorio direktor Turističke organizacije Mojkovac Radonja Vuković. U bogatom kulturno-zabavnom programu učestvovali su KUD „Vesna“, vokalni solista Vukašin Delić, akustična svirka BY Tripković „Balkan bend“ na večernjem koncertu, uz izlaganje proizvoda naših članova. Ulogu voditeljke programa obavila je Jovana Knežević, dok su se za medijsku prezentaciju postarali RTCG, časopis „Pčelarstvo“, dnevne novine „Dan“, „Vijesti“, „Pobjeda“ i Radio Mojkovac.

Radilo se na promociji Udruženja preko elektronskih i štampanih medija, kao i na sve popularnijim društvenim mrežama (facebook, instagram) kako bi svi bili blagovremeno informisani o svim aktivnostima Udruženja. Medijski je bila propraćena manifestacija „Dani meda“, napravljene su nekolike reportaže i urađeni dvd-zapisi, a takođe objavljeno je više tekstova u časopisu „Pčelarstvo“ zahvaljujući izvanrednoj saradnji i komunikaciji sa uredništvom i Redakcijom.

Ove godine u saradnji sa Udruženjem pčelara iz Bijelog Polja organizovali smo i posjetu sajmu meda u Beogradu, ali, nažalost, niko od naših članova nije bio zainteresovan. Tu je i viber grupa udruženja preko koje se prenose sve informacije za naše članove. Članarina u 2023. godini



iznosila je 15 eura, s tim što se 10 eura uplaćuje SPOCG, a 5 eura našem udruženju, dok je cijena meda bila 15 eura. Na kraju koristim priliku da poželim svima vama da ova pčelarska godina bude mnogo bolja, uspješnija i bogatija i medonosnija od prethodne i naravno dobro zdravlje, ličnu i porodičnu sreću, naglasio je Jokić

OKVIRNI PLAN

Okvirni plan rada Udruženja pčelara „Mojkovac“ za 2024. godinu predstavio je sekretar Udruženja Milija Madžgalj.

Ono što svi želimo je da ova pčelarska godina bude mnogo bolja od prethodne, u kojoj su prinosi meda bili solidni. Naše udruženje broji do 50 članova. Ono čemu ćemo posebno posvetiti pažnju jeste da se što više ljudi uključi u naše udruženje. Trudićemo se da se uključi što više mladih ljudi, koje treba animirati da se bave ovim zanimanjem jer Mojkovac ima dobre uslove za razvoj pčelarstva. Budući da pčelarstvo vidimo kao razvojnu šansu naše opštine, Udruženje pčelara „Mojkovac“ u ovoj godini planiralo je niz aktivnosti. Pčelarstvo u Mojkovcu je porodično zanimanje, ima dugu i bogatu tradiciju i vjerujem da će tako ostati i u narednom periodu. Najveći broj pčelara bavi se pčelarstvom kao dopunskom djelatnošću, a ujedno je i dodatni izvor prihoda. S obzirom na to da postoje dobri uslovi, uzimajući u obzir bogastvo medonosnog bilja, u narednom periodu treba intenzivirati aktivnosti kako bi svaki naš član povećao broj košnica, a samim tim bi se povećao broj profesionalnih pčelara.

Udruženje pčelara „Mojkovac“ ima mašinu za predradu voska i izradu satnih osnova od koje imaju koristi ne samo naši članovi, već svi pčelari kroz dobijanje pravog sterilisanog voska, dobijanje organskih satnih osnova bez ikakvih primjesa. Udruženje će koristiti mašinu i preraditi

sve one količine voska, koje donesu naši pčelari, a i pčelari sa sjevera. Napominjem da će prerada voska za naše članove biti besplatana. Sredstva dobijena od ovog rada biće na računu Udruženja i korišćiće se na osnovu odluka Upravnog odbora (Planiramo posjetu poljoprivrednim sajmovima, kao i posjetu udruženjima pčelara iz Srbije.). Nastaviće se saradnja sa Savezom pčelarskih organizacija Crne Gore, kao i sa preduzećem „Kuća meda” u Danilovgradu. Nastojaćemo da organizujemo nabavku pčelarske opreme, matica, lijekova, invertnog sirupa i pogačica po regresiranim cijenama i kupovinom na rate. Nastavićemo i proširićemo saradnju sa svim pčelarskim udruženjima u Crnoj Gori, kao i saradnju sa pčelarskim udruženjima iz okruženja. Konkurišaćemo za programe namijenjene pčelarima kod MPŠV Crne Gore i kroz Agrobudžet za 2024. godinu koji je u sektoru pčelarstva prošle godine za 45% bio viši nego prethodnih godina. Iskoristićemo sve povoljnosti koje nude. Kroz ovaj budžet na osnovu zahtjeva pčelara planirana su sredstva za mlade pčelare, obnavljanje pčelinjeg fonda, nabavka matica, lijekova, voska, pčelinjih kontejnera i platformi, prikolica za transport kao i nabavku opreme, pribora, košnica, sms vaga, sublimatora, električnih ograda tj. čobanica za pčelinjake. Nastavićemo aktivnosti u cilju što većeg uključivanja pčelara i animiraćemo mlade ljude da se bave proizvodnjom meda zato što u mojkovačkom kraju imaju sve preduslove. Takođe ćemo nastaviti da uvećavamo broj košnica naših članova. Nastavićemo saradnju sa veterinarskom upravom, registrovaćemo sve naše pčelare i kroz veterinarsku laboratoriju suzbiti sve negativne pojave i bolesti pčela. Nastavićemo saradnju sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore i konkurisati za njihove projekte samozapošljavanja i, u slučaju odobrenja, nastaviti sa realizacijom istih. Nastavićemo i poboljšati saradnju sa novom lokalnom upravom i Sekretarijatom za poljoprivredu, vodoprivredu i ruralni razvoj i iskoristićemo sve povoljnosti koje nudi Opština Mojkovac kroz lokalni agrobudžet i mjere koje mogu dati svoj doprinos razvoju Udruženja i pčelarstva uopšte.



U saradnji sa Opštinom treba održati pčelarsku manifestaciju „XIII dani meda i zdrave hrane“ sa povećanim brojem izlagaca, kako iz naše opštine, tako i iz čitave Crne Gore, sa posebnim osvrtom na pčelare iz naših susjednih zemalja, sa još bogatijim programom i obaveznim održanjem stručnog predavanja iz oblasti pčelarstva. Nužno je održavati redovne skupštine i sjednice Upravnog odbora Udruženja sa nastojanjem da na njima budu rješavani svi problemi Udruženja. Nastaviće se sa učešćem i posjetama, kako na proslavama ostalih udruženja, tako i na pčelarskim manifestacijama i sajmovima u Crnoj Gori. Nastojaćemo da se svi članovi Udruženja upoznaju sa svim aktivnostima i da sagledamo i uklonimo sve probleme koje imaju naši pčelari. Radićemo na promociji Udruženja preko elekton-

skih i štampanih medija kako bi svi, a i naši članovi, bili blagovremeno informisani o svim aktivnostima Udruženja. Nastavićemo sa distribucijom časopisa „Pčelarstvo”, sa akcentom da se naši članovi što više uključe i dobiju prostor u istom. Članarina u 2024. godini predložena je i usvojena od Upravnog odbora i ona iznosi 20 eura, s tim što se 12 eura uplaćuje SPOCG, a 8 eura našem udruženju. Na kraju koristim priliku da svima poželim da ova pčelarska godina bude mnogo bolja, uspješnija i bogatija i medonosnija od prethodne i naravno dobro zdravije, rekao je Madžgalj.

Izveštaj o radu i Finansijski izvještaj za 2023. godinu kao i plan rada za 2024. godinu usvojeni su jednoglasno. Na kraju rada Skupštine upriličen je koktel za sve članove i goste u hotelu „Serdar”.

B.K.



MIRKU ŠĆEPANOVIĆU ZLATNA PLAKETA I POKLON ZA 16 GODINA PREDANOG I ODGOVORNOG RADA NA AFIRMACIJI UDRUŽENJA I RAZVOJU PČELARSTVA

Za Izbornu skupštinu Udruženja pčelara „Podgorica“ kojoj je prethodilo druženje u restoranu „Kristal“, a nakon sjednice i prigodan koktel u multimedijalnoj sali Kuće meda može se reći, o čemu svjedoče i brojni komentari prisutnih, da je protekla na akademskom nivou, na zadovoljstvo i delegata i uglednih gostiju. Da bi sve proteklo u skladu sa statutom postarao se predsjedavajući Vukota Radević koji je uz srdačnu dobrodošlicu saopštio dnevni red, a zatim je minutom ćutanja odala pošta preminulim članovima između dvije Skupštine.

Potom je o radu Udruženja u protekloj godini govorio predsjednik Mirko Šćepanović ističući da se plan i program bazirao na nastavku započelih aktivnosti iz prethodnog perioda, kao i realizaciji niza novih projekata i sadržaja koji su doprinijeli afirmaciji Udruženja i pčelarstva uopšte. -Dugogodišnji kontinuitet u radu predstavlja karakteristiku po kojoj je poznato naše udruženje, pri čemu se svake godine ulažu dodatni naponi kako bi se taj kontinuitet održao i unaprijedio, posebno u dijelu finansijske održivosti.



JEDNOGLASNA PODRŠKA

Kako dolikuje jednom uzornom kolektivu, izborni proces u Udruženju pčelara „Podgorica“ sproveden je na krajnje transparentan i demokratski način uz jednoglasnu podršku svih delegata koji su dali povjerenje kolegama da u narednom mandatu domaćinski rukovode jednim od najmasovnijih i najorganizovanijih udruženja u našoj zemlji. Tako će u narednom periodu funkciju predsjednika Skupštine obavljati Mirko Šćepanović, to jest na tom mjestu zamijenice čovjeka koji je pružio nemjerljiv doprinos razvoju i prosperitetu ne samo Udruženja nego i sveukupnog pčelarstva u Glavnom gradu i svim crnogorskim sredinama, Vukotu Radevića. Uloga predsjednika Udruženja povjerena je iskusnom i nadasve maksimalno posvećenom pčelaru i uglednom domaćinu Milanu Bracanoviću koji je i na svim prethodnim funkcijama i službenim položajima ulagao veliki trud i znanje za opšte i dobro čitave društvene zajednice. Na izboru čestitali su im predsjednik SPOCG Radule Miljanić i Vladimir Šebek iz Bijelog Polja, sa željom da ovo udruženje nastavi započetu misiju i da i dalje prednjači u ovoj grani poljoprivrede.

Upravni odbor Udruženja, zajedno sa predsjednikom Skupštine i sekretarom, usmjeravao je svoje aktivnosti na nekoliko bitnih zadataka u cilju unapređenja rada i razvoja Udruženja. Moram naglasiti da, pored nas koje sam pomenuo, u velikoj mjeri u radu i funkcionisanju Udruženja pomagao je i ne mali broj pčelara kojima ovom prilikom zahvaljujem. Prije svega, nastojali smo i nastojimo da što veći broj pčelara uključimo u Udruženje. Tako smo u protekloj godini imali 274 učlanjenih pčelara, najviše do sada. Kako svake godine nastojimo da Udruženje osvježimo novim članovima, tako smo i u prethodnoj godini imali preko 40 novih. Takođe nastojimo da svojim radom i angažovanjem pružamo mogućnost da pčelari prepoznaju ovo udruženje prije svega kao svoj interes.



Ovaj broj učlanjenih pčelara predstavlja veliki podsticaj za mlađe ljude koji pčelare ili imaju namjeru da pčelare kao i da budu članovi našeg udruženja. To pokazuje i trend učlanjivanja pčelara u ovoj godini.

Isto tako sa posebnom pažnjom odnosimo se prema pčelarima koji nemaju prekid u članstvu, kao i starijim domaćinima. Naime, imali smo osam pčelara koji plaćaju samo dio članarine koja pripada Savezu i 21 počasnog pčelara sa preko 80 godina, za koje Udruženje plaća članarinu prema Savezu. Radi tačnog informisanja, zbog povećanja članarine na nivou Saveza sa 10 na 12 eura, Udruženje je bilo prinuđeno da ukine ovu prethodnu odluku tako da će svi pčelari do 80 godina plaćati puni iznos članarine, a oni preko 80 plaćaće samo onaj dio koji pripada Savezu, naglasio je Šćepanović i podsjetio da je članovima Udruženja isporučeno blagovremeno sve ono što je predviđeno iz programa subvencija Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede i to lijek Apiguard, u količini od 674 doze i Apilife Var 464, Varro Red 161 i Furmiton ploča 155 komada, uz konstataciju da je opšte mišljenje pčelara da se lijek Varro Red pokazao kao dosta efikasan, za one pčelare koji su poštovali uputstvo za primjenu.

Prema njegovim riječima isporučeno je i 1174 regresiranih matica (bilo je odobreno 960) i pčelarima je bilo omogućeno da naruče i uzmu matice po svom izboru, te da je opšti utisak pčelara da se kvalitet dobijenih matica iz godine u godinu popravlja.

SARADNJA I SUBVENCIJE

Pored navedenih podataka Uprava za bezbjednost hrane finansirala je analizu meda za 12 pčelara, u skladu sa kriterijumom da je to važno isključivo za one pčelare koji su učestvovali na sajmu u prethodnoj godini.

-Treba posebno istaći dobru saradnju sa Savezom te da smo kroz naša dva člana u Upravnom odboru Saveza, predsjednikom Skupštine kao i delegatima na izbornoj Skupštini dajemo puni doprinos radu SPOCG. Takođe imamo odličnu saradnju sa našom

„Kućom meda“ i direktorom Vladom Radulovićem. Članovi našeg udruženja su najbrojniji korisnici usluga „Kuće meda“.

Jedino je izostao očekivan otkup meda zbog toga što su pčelari u prošloj godini imali veće prinose meda kao i opravdane cijene istog, pa tako i sama „Kuća meda“ po većim cijenama otkup nije mogla realizovati. Kada je u pitanju ostvarivanje prava na mjere subvencije Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, svi pčelari koji žele da ostvare ovo pravo treba da plate članarinu do 31. marta, a do istog datuma Udruženje je u obavezi da uplati pripadajući dio članarine Savezu, kao i da dostavi spisak članova Udruženja sa potrebnim podacima. Nakon toga određiće se kvote prema svim udruženjima, tako da svako naknadno učlanjenje ne znači i pravo na subvencije. Zato molim sve članove Udruženja koji nijesu uplatili članarinu za tekuću godinu da to učine što prije, naravno ako žele da budu članovi i ostvare pravo na subvencije.

Uz ovo, napomenuo bih da svi pčelari koji žele da ostvare pravo na mjere subvencije moraju biti registrovani u Upravi za bezbednost hrane kao i poljoprivredno gazdinstvo MPŠV što su pčelari našeg udruženja uglavnom



PLAKETE I POKLONI

Za 16 godina predanog i odgovornog rada na afirmaciji Udruženja i njegovog boljeg statusa u pčelarstvu na lokalnom i državnom nivou, Vukota Radević je uručio zlatnu plaketu i ptigodne poklone Mirku Šćepanoviću. Ovo vrijedno priznanje pripalo je ažurnoj i pedantnoj sekretarici Vesni Kovačević. Takođe, nagrađeni su plaketama i Radule Miljanić, Vukota Radević, Vuk Vučko Radonjić i Željko Vlahović

uradili, pojasnio je Šćepanović.

**SAJMOVI,
MANIFESTACIJE,
EDUKACIJA...**

- Kao i ranije tako smo i prošle godine organizovali dvadeset devetu po redu pčelarsku manifestaciju „Podgorički dani meda“. Iz svima nama poznatih razloga sajam smo morali pomjeriti za novembar mjesec kada smo imali izuzetno loše vremenske uslove, što se u velikoj mjeri odrazilo na karakter sajma, a posebno na prodaju kao na finansijske izdatke Udruženja. Manifestaciju je otvorio ministar Vladimir Joković a zatim su u obraćanju uzeli učešće i predstavnici Glavnog grada kao i predsjednik Saveza Radule Miljanić. Imali smo obavezu i čast da posjetimo sve ostale sajmove i pčelarske slave koje su organizovala ostala udruženja u našoj zemlji, bilo kao gosti ili učesnici. Kako je to već postalo ustaljeno i prošle godine organizovali smo odlazak na beogradski državni sajam u februaru koji su posjetila 42 pčelara. Na poziv našeg bratskog udruženja iz Kragujevca, obnovili smo drage uspomene sa kolegama iz centralne Šumadije i uz fino druženje i zabavu nagovijestili

nove susrete. Treba napomenuti i našu pčelarsku slavu koju smo obilježili na području Kuča na imanju uzornog i vrijednog pčelara Dragoljuba Prelevića gdje je bilo više od 100 pčelara sa gostima. Kako tradicionalno slavu proslavljamo na područjima naših pčelarskih podružnica, tako ćemo i ove godine istu proslaviti 13. juna na području Bratonožića, o čemu će svi biti na vrijeme obaviješteni, obećao je Šćepanović i podsjetio da je u sklopu Skupštine organizovano i predavanje koje su održali predavači SPOS Mića Petrović iz Kragujevca i Đoko Zečević iz Nove Varoši.

-Kada je riječ o edukaciji i informisanosti pčelara treba istaći i značaj našeg časopisa „Pčelarstvo“, s tim da ga treba obogatiti u sadržajnom smi-

ORGANI UDRUŽENJA

Nakon održanih sastanaka po podružnicama, a sve u cilju dobre pripreme održavanja izborne sjednice, predloženi su sljedeći kandidati koji su kasnije dobili nepodijeljenu podršku svih delegata: Ljubiša Ivanović (Kuči), Nikola Kovačević (Lješanska nahija), Dražen Vulikić (Piperi), Vukota Radević (Lijeva Rijeka), Bogić Vidić (Bratonožići) i Danko Peruničić (Glavni grad). Saglasno članu 13. Statuta Udruženja pčelara Podgorice četiri člana Upravnog odbora predlaže predsjednik tako da su se pomenutim kolegama pridružili Paljo Dušević, Spasoje Đukanović, Spaso Popović i Zoran Pavićević. U tekućem mandatu Nadzorni odbor će raditi u sastavu Nada Malidžan, Željko Vlahović i Pero Milošević.

slu i tako omogućiti bolju finansijsku održivost.

Istakao bih da imamo dobru saradnju sa glavnim i odgovornim urednikom Branom Kadićem koji je propratio uglavnom sve naše aktivnosti i prenio u časopis. Kako svake godine tako i u prošloj, možemo reći da smo imali odličnu saradnju i komunikaciju, prije svega sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Savezom i organima Glavnog grada. Posebno bih istakao finansijsku pomoć, tokom godine, koju smo dobijali od Glavnog grada, Sektora za poljoprivredu, a posebno od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede koje je podržalo skoro svaku našu najavljenju aktivnost pa im ovim putem zahvaljujemo sa nadom da će se to nastaviti i ubuduće. Naravno da smo imali dobru saradnju sa mnogim drugim organima i organizacijama. U tim aktivnostima nije izostala i humanitarna aktivnost, pa su naši pčelari donirali 30 kg meda Domu za stare na Starom aerodromu, bio je iscrpan Šćepanović po svim stavkama Izvještaja o radu za 2023. godinu.

**VAŽNE
AKTIVNOSTI**

Upravni odbor Udruženja u tekućoj godini planira da pretoči u djelo tri grupe veoma važnih aktivnosti u cilju razvoja i unapređenja pčelarstva. Novoizabrani predsjednik Udruženja, Milan Bracanović, je detaljno iznio planirane aktivnosti.





TEKUĆI POSLOVI

U skladu sa finansijskim mogućnostima Udruženja, razmotriti situaciju da se naši pčelari, ukoliko se uvažavaju njihovi zahtjevi, pomognu u određenom procentu u cilju nabavke prihrane za pčelinja društva u saradnji sa „Kućom meda“ i Savezom. Insistiranje na češćem okupljanju pčelara u podružnicama radi definisanja problema i njihovog rješavanja i po potrebi pružati pomoć domaćinima u pčelinjacima. Stvarati što bolji ambijent i uslove za učlanjenje što većeg broja pčelara i njihovom informisanju o benefitima registracije. Saradnja sa SPOCG, „Kućom meda“ i svim pčelarskim organizacijama u Crnoj Gori radi uspostavljanja ujednačenih kriterijuma i principa rada. Nastavak saradnje sa institucijama Glavnog grada i države kao i sa onim preduzećima i NVO koje daju ili mogu dati svoj doprinos radu

i razvoju Udruženja što se prije svega odnosi na materijalnu i finansijsku podršku. Iznalaženje načina za izradu zajedničkih projekata sa nekim od subjekata u kojem bi naše udruženje bilo zastupljeno. Održavanje i unapređivanje saradnje sa medijima koji blagovremeno i profesionalno informišu o svim aktivnostima Udruženja, a posebno sa uredništvom časopisa „Pčelarstvo“ što podrazumijeva i animiranje zainteresovanih članova koji žele da objavljuju tekstove u ovom mjesečniku. Održavanje ostvarenog nivoa humanitarnih aktivnosti i u skladu sa mogućnostima još više ga unapređivati. Organizacija isporuke matice regresiranih iz agrobudžeta Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, zatim ljekova kao i svega drugog što bude opredijeljeno za pčelare i pčelarstvo. Takođe, u tekuće poslove spada i održavanje redovne skupštine Udruženja.

ORGANIZOVANJE MANIFESTACIJA

Organizovanje manifestacije „Podgorički dani meda“ uz tradicionalno dobar kvalitet i ponudu proizvoda iz zemlje i okruženja. Organizovanje smotre „Pčelari svome gradu“ i po mogućnosti održati je više puta na već odabranim i pripremljenim lokacijama, naročito za članove Udruženja, naravno kada se za to steknu uslovi i pčelari iskažu interesovanje za jednu ovakvu aktivnost. Obavješćavanje članova Udruženja o izložbama i sajmovima na kojima se nudi crnogorski med. Organizovanje slave Udruženja – Spasovdana o čemu će pčelari biti na vrijeme obaviješteni.

EDUKACIJA I ZDRAVSTVENA ZAŠTITA PČELA

Ukoliko se budu stekli uslovi treba organizovati bar dva stručna predavanja po mogućnosti već afirmisanih predavača koji bi edukovali pčelare na korisne teme i od značaja za rad u pčelinjaku. Isto tako treba tražiti načine da se organizuju slična predavanja po podružnicama uključujući i praktični rad u čemu je neophodna i veća aktivnost predsjednika i članova tih podružnica. U skladu sa mogućnostima organizovati posjetu kolegama i udruženjima u okruženju kako se to već godinama radi. Animiranje pčelara da svoja iskustva, posebno vezana za klimatske i pašne uslove na teritoriji kojim gravitira Udruženje, tačnije Glavnog grada i razne probleme iznesu u tekstovima u časopisu „Pčelarstvo“. Insistiranje na korišćenju registrovanih ljekova u borbi protiv varoe. Zajedno sa matičnim savezom nastaviti aktivnosti na stvaranju što kvalitetnijeg sadržaja lista „Pčelarsvo“ i po potrebi tražiti nove forme tih aktivnosti kao i što bolju finansijsku održivost. Po svim ovim stavkama novoizabrani predsjednik Milan Bračanović je obećao da će takođe insistirati na što boljem informisanju članstva o svim temama koje budu na dnevnom redu.

B.K.

RUKOVODSTVO ZASLUŽILO NOVI MANDAT

U prepunoj sali restorana „Kastel“, uglednog ugostitelja Peka Kilibarde, u prisustvu više od stotinu pčelara i gostiju, održana je 15. marta Redovna izborna skupština Pčelarske organizacije „Nikšić“. Sjednici su prisustvovali Radule Miljanić, predsjednik Saveza pčelarskih organizacija Crne Gore, kao i gosti iz pčelarskih organizacija sa Cetinja, pčelarske organizacije i „Crnogorske pčele“ iz Podgorice, Danilovgrada i Šavnika. Skupštinu je otvorio Vojin Đukanović, posebno pozdravljajući Miljanića, goste iz navedenih pčelarskih organizacija, kao i predstavnike sredstava informisanja, među kojima je bio glavni i odgovorni urednik časopisa „Pčelarstvo“ Branislav Kadić. Nakon usvajanja dnevnog reda, pristupilo se radnom dijelu Izborne skupštine. Najprije su podnešeni Izvještaj o radu za 2023. godinu, Finansijski izvještaj i Izvještaj Nadzornog odbora.

Izvještaj o radu najmasovnije i najorganizovanije organizacije pčelara u Crnoj Gori podnio je predsjednik Miodrag Radulović, koji je opširno obradio sve aktivnosti nikšićkih pčelara u 2023. godini.

Rad pčelarske organizacija odvijao se u skladu sa programskim obavezama, koje su usvojene na prethodnoj skupštini. Aktivnosti smo usmjeravali na realizaciju mjera i akcija koje su imale osnovni cilj da podstiču i pomažu svoje članove da se što bolje, uspješnije i kvalitetnije bave pčelarstvom. U osnovi tih aktivnosti bila je obaveza da se na organizovan i pravedan način pruži mogućnost svim članovima PO „Nikšić“ da koriste razne podsticajne mjere i regrese, koje se obezbjeđuju preko Ministarstva poljoprivrede, šumartsva i vodoprivrede u saradnji sa SPOCG. Osim toga, naša organizacija je priredila pčelarske izložbe i susrete pčelara, doprinijela razmjeni pčelarskih iskustava i informacija kako bi svojim članovima omogućila da se bave pčelarstvom na savremen način. Glavni cilj bio je da se pčelari podstiču na primjenu savremenih metoda rada, čime se umanjuju gubici i sl. No i pored svih navedenih aktivnosti naši pčelari se susrijeću sa brojnim problemima, prije svega u borbi sa bolestima pčela, sve izraženiju prisutnost varoe, nozemoze i drugih bolesti pčela, koje su prisutne i pored postojanja i korišćenja različitih preparata i lijekova, očigledno nedovoljno efikasnih, naglasio je Radulović, pa nastavio,

pčelari sve teže obezbjeđuju nemala materijalna sredstva potrebna za prihranu, preparate i lijekove, satne osnove, pčelarsku opremu, pribor, literaturu i sl. Prihodi od pčelarenja kod najvećeg broja pčelara ne obezbjeđuju ni trećinu rashoda. Bez obzira na sve to, broj pčelara i pčelinjih društava se uvećava jer kad neko jednom uđe u ovaj posao, onda to prelazi u ljubav i opsjednutost pčelama, takoreći



za čitav životni vijek.

Radulović je zatim naveo najznačajnije aktivnosti urađene u izvještajnom periodu.

Redovna godišnja skupština u martu mjesecu; redovno učešće naših predstavnika na sjednicama SPOCG; organizovanje ilindanskog druženja pčelara; organizacija prodajno izložbene smotre „Pčelarski dan – Nikšić 2023“; donacija meda korisnicima Dnevnog centra; posjeta sajamskim izložbama u Beogradu (februar na Sajmištu i oktobar na Tašmajdanu); obezbjeđenje odobrenja za rad „Kuće meda“ u Bogetićima pošto je ranija odluka bila istekla; obezbjeđenje prikupljanja članarine koja je u proteklom četvorogodišnjem periodu brojala između 210 i 250 članova; aktivnosti u nabavci selekcionisanih matica, pa je distribuirano 1.198 komada. Obezbijedili smo značajne novčane donacije bez kojih predviđene aktivnosti ne bismo mogli realizovati. Zalaganjem i volonterizmom, prije svega, predsjednika Skupštine, Upravnog odbora i sekretara Društva u proteklom četvorogodišnjem period, uz domaćinski pristup u poslovanju, saldo na računu povećan je sa 762 eura na 5063 eura. Obezbijeđen je časopis „Pčelarstvo“ za sve članove, a u njemu se kvalitetno obrađuju zanimljive pčelarske teme. Obezbijeđena je veoma dobra saradnja sa MPŠV, Opštinom Nikšić i SPOCG kao i odlična saradnja sa brojnim pčelarskim društvima širom Crne Gore.

Može se zaključiti da je sve ovo doprinijelo da raste interesovanje za bavljenje pčelarstvom iako je to zahtjevan posao, koji iziskuje mnogo rada, ljubavi, stručnog znanja i nemala materijalna sredstva. Za povećanje interesovanja za ovu oblast, u ovoj opštini, u najvećoj mjeri su zaslužne aktivnosti i djelovanje Pčelarske organizacije „Nikšić“. Konačno, zahvaljujući resornom ministarstvu i SPOCG,

sa kojima imamo izuzetnu saradnju i od kojih imamo pomoć, prilika je da im ovim putem izrazimo zahvalnost na angažovanju i brizi za pčelare i pčelarstvo, istovremeno očekujući još veće podsticaje i subvencije u ovoj oblasti.

POZITIVNO POSLOVANJE

Izveštaj o finansijskom poslovanju podnio je Ratko Aleksić, sekretar PO „Nikšić“:

Naveo je da su prenesena sredstva iz 2022. godine iznosila 4.911,61 eura, da su ukupni prihodi bili 8.570 eura. Rashodi u 2023. godini iznosili su 8.418,47 eura, pa je 31. 12. 2023. na računu bilo ukupno 5.063,14 eura. Aleksić je naglasio da su u protekloj godini imali od donacija 2.650 eura. Takođe je apostrofirao da su Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede i Opština Nikšić u potpunosti pomogli održavanje tradicionalne septembarske izložbe meda. Potvrdilo se da je PO „Nikšić“, uprkos lošim godinama, u stabilnoj finansijskoj situaciji zahvaljujući domaćinskom upravljanju i predanom radu kao i pomoći našh donatora. Nakon izlaganja predsjednika Nadzornog odbora dr Radonje Minića, Skupština je usvojila Finansijski izvještaj za proteklu godinu, uz činjenicu da je račun uvijek bio prohodan. Aktivnosti PO „Nikšić“ finansirane su iz članarine, od SPOCG i preko donacija sponzora. Podatak da se u tekuću godinu ušlo sa 5.063 eura na žiro računu govori da se poslovalo krajnje domaćinski.

Zatim se pristupilo izborima na odgovorne funkcije za naredni četvorogodišnji period. Po tom pitanju jedini kandidat za predsjednika Skupštine bio je Vojin Đukanović, dosadašnji predsjednik čiji je izbor potvrđen jednoglasno. Za njegovog zamjenika izabran je Đuro Perović. Takođe je za predsjednika Upravnog odbora jednoglasno izabran dosadašnji predsjednik Miodrag Mićo Radulović. Zatim je novoizabrani predsjednik Upravnog odbora predložio 10 članova tog tijela, među kojima su dva nova imena – Milan Kilibarda i Drago Lalić. Oni su izabrani bez ijednog glasa protiv. Potvrđen je izbor dosadašnjih članova Nadzornog odbora čiji će predsjednik i ubuduće biti dr Radonja Minić.

RADNE SMJERNICE

Ratko Aleksić, sekretar PO „Nikšić“ na Skupštini je iznio osnovne smjernice rada u tekućoj godini, a odnose se na: nabavku i podjelu regresiranih matica u skladu sa potrebama članova i mogućnostima nabavke, vodeći računa o kvalitetu i vremenu isporuke; uključivanje u aktivnosti koje preduzima SPOCG na nabavci i podjeli regresiranih ljekova protiv raznih pčelinjih bolesti, u prvom redu protiv varoe; upućivanju predloga matičnom savezu da se regresirani turski lijek *Varro Red* poveća na litar za deset pčelinjih društava; uključivanje oko svih aktivnosti koje se preduzimaju oko unapređenja kvaliteta i uslova pčelarenja; uključivanje u akcije MPŠV i SPOCG vezano za podršku mladim pčelarima; organizovanje tradicionalne manifestacije „Ilindansko druženje“ i septembarske izložbe meda „Nikšić 2024“; nastavljane saradnje sa pčelarskim organizacijama i druš-

tima; organizovanje posjeta većim pčelarskim izložbama u Crnoj Gori i van naših granica; nastavljane organizacija stručnih predavanja i savjetovanja; redovno (najmanje jedan put mjesečno) održavanje sjednice Upravnog odbora i drugo. Ne čudi ovako široka lepeza aktivnosti najmasovnijeg pčelarskog udruženja, jer oni koji ga vode imaju viziju kako dalje i kako još bolje raditi i na koji način prevazilaziti sve nedaće.



PODRŠKA NEĆE IZOSTATI

Radule Miljanić, predsjednik SPOCG, u pozdravnom obraćanju najviše se osvrnuo na aktivnosti koje čini MPŠV u cilju pomoći pčelarima:

Zadovoljstvo je biti sa vama, pa sa posebnim emocijama pozdravljam pčelare Nikšića i vaše goste. Dobro ste organizovani i masovni, dajete veliki doprinos crnogorskom savezu zato je želja SPOCG i MPŠV da uvijek budu uz vas, sa željom da vam pomognu koliko je to moguće. Zajedničkim naporima se čini sve na razvoju crnogorskog pčelarstva jer med iz našeg okruženja je visoko kotiran. Međutim, postoji jedan veliki problem – sela su napuštena, stočni fond je sve manji, livade se ne kose, pa nedostaje kvalitetna paša za pčele. Naglašavam da ćemo i u ovoj 2024. godini da olakšamo nabavku matica, a podsticajne mjere u pčelarstvu su znatno uvećane. Predviđa se isporuka 10.000 regresiranih matica, a regres će biti 7 eura po komadu. Povećane su kvote za ljekove, prihvaćeno da 1 litar lijeka *Varro Red* bude predviđen za deset košnica. Tu su i povoljnosti u nabavci voska, košnica, savremene pčelarske opreme i sl. Zato vodite računa o zaštiti svojih pčelinjih zajednica, a to ćete najbolje uspjeti nabavkom „pravih“ ljekova jer sada u toj oblasti ima dosta propusta.

Želim da vam ova pčelarska godina bude medonosna.

Na kraju je informisao prisutne da je nedavno u Beogradu formiran Evropski pčelarski savez.

Nama je mjesto u toj organizaciji, ali smo mišljenja da treba da ga čine isključivo nacionalni pčelarski savezi, naglasio je Miljanić

Zadovoljstvo dobro prezentiranim izvještajima, izvrsna i bogata trpeza u „Kastelu“ i opšte raspoloženje su upotpunila četiri pčelara-guslara: Radovan Vučković, Nikola Kalezić, Nikola Terić i Dimitrije Tomašević.

PO „NIKŠIĆ“

SVE BOLJI REZULTATI NA SVIM POLJIMA

Redovna godišnja Skupština Pčelarskog društva „Cetinje“ održana je 16. marta u restoranu „Zicer“. Za pčelarsko društvo iz Crnogorske prijestonice, sa preko 100 članova, može se reći da je reprezentativno i veoma značajno za domaće prilike. Skupštini je prethodilo predavanje magistra agronomije Radoslava Zečevića, koji je magistrirao na temu „Uticaj prisustva matice na kvalitet i odgajanje matičnjaka“ na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu. Samim tim i predavanje je bilo na temu uzgoja matice. Svakako, proces profesionalnog uzgoja selekcionisanih matice je težak posao, koji zahtijeva znanje, fizičku i mentalnu snagu, ali i finansijska sredstva i neprocjenjivo iskustvo, koje je najvažnije u procesu. U tekstu prenosi sažetu poruku predavača:

„Ukoliko se upustite u proces proizvodnje matice, pored uslova iz dobre pčelarske prakse, potrebno je poštovati i genetiku matice-rodonačelnice pod kojom se posmatraju osobine: mirnoća, higijensko ponašanje društva, kakvo je leglo i saće, kolike zalihe perge pravi, raspoređivanje i količina donešenog nektara, zimovanje, prolječni razvoj kao i sklonost rojenju. Nije dobra matica koja zaleže ram od letvice do letvice, već je bolje da je leglo raspoređeno sa pravilnom mednom kapom i dostupnom pergom. Dobro leglo karakteriše i po koja prazna ćelija za regulisanje mikroklimе u leglu. Presađivanje se pokazuje kao najbolja metoda i savjet je da se praktikuje jer se dobijaju najpouzda-



niji rezultati, a uređaje tipa 'Dženter' izbjegavati”.

Njegov savjet je da se u vrijeme rojenja višak matičnjaka ne dodaje u pčelinje zajednice koje nemaju maticu, nego da se kupi već sparena matica jer se tako dobija produktivni period (nekih 50 dana je potrebno da matica izađe iz matičnjaka, da se oplodi ako uslovi dozvole i još da leže jedinke koje treba da se razviju) i tako izbjegne rizik koji podrazumijeva samo 30% uspješnosti i iskoristi puni potencijal pčelinje zajednice u vrijeme paše. On je poručio da je matica najisplativiji činilac u bavljenju pčelarstvom, sa godišnjim nivoom ulaganja od četiri do pet eura ili manje.

REALIZOVANI SVI PROGRAMI

Nakon predavanja, skupštini je predsjedavao Jovo Jovanović. On je na samom početku pozdravio sve prisutne i goste iz PD „Nikšić“ sa predsjednikom Miloradom Radulovićem, PD „Danilovgrad“ sa predsjednikom Velizarom Pavićevićem, i PD „Crnogorska pčela“ sa predsjednikom Milojem Vujoševićem.

Jovanović se prvo osvrnuo na edukativno predavanje i pohvalio rad predavača, magistra agronomije Radoslava Zečevića. Na početku Skupštine je zamolio sve prisutne da

minutom ćutanja odaju poštu preminulom bivšem predsjedniku Danilu Batu Vukmiroviću i dobrom pčelaru Miku Rajkoviću. Predsjednik je zatim saopštio dnevni red i Skupština je počela sa radom. Po prvoj tački, koja se odnosila na razmatranje i usvajanje Zapisnika, donešena je jednoglasna odluka da je Zapisnik sa prethodne Skupštine usvojen. Nadzorni odbor je predočio izvještaj o finansijskoj is-



pravnosti rada Upravnog odbora, dok je po drugoj razmatran izvještaj o radu društva. Predstavio ga je predsjednik pčelarskog društva Mitar Lagator. On je kazao da je rad odbora počeo sa realizacijom i distribucijom regresiranih ljekova, te da je interesovanje pčelara bilo na visokom nivou s obzirom na to da su na raspolaganju imali novi lijek Varro Red. Od ove godine će biti moguće na 10 društava uzeti 1 litar ovog lijeka a ne na 30 kao što je to bilo do ove godine, rekao je Lagator. Takođe, realizovan je program „Mladi pčelar“, u okviru kojeg je dodijeljeno po tri roja i tri košnice za isto toliko pčelara koje je finansirala Prijestonica Cetinje. Nabavljene su pogačice



za jesenju i proljećnu prihranu kao i regresirane matice. Preko vajber grupe obaviješteni su svi pčelari o pčelarskim događajima, o periodu kada su najintezivniji pčelarski radovi kao i o dostupnoj opremi. Osvojeno je 12 zlatnih medalja na tuzlanskom sajmu za izuzetan kvalitet meda. U prethodnoj godini održana je manifestacija „Miris lipa i meda“ koja je trajala duže nego što to biva inače. „Atlas medonosnog bilja“ uzelo je samo 11 pčelara društva i predsjednik je naglasio da nije zadovoljan. Poziv Prijestonice Cetinje da se dodijeli dva eura po košnici je dobra inicijativa, koja je loše sprovedena jer je uslovljena plaćenim porezom gazdinstva, a trebalo bi da bude dostupna bar za sve članove društva, odnosno članove koji su registrovali gazdinstvo. Tim povodom predsjednik će se zauzeti da ove godine bude uslovljeno neplaćenim porezom, već samo gazdinstvom. Članarina društva ostaje 20 eura iako je sa nivoa Saveza povećana za dva eura. Izvještaj o radu je jednoglasno usvojen.

Finansijski izvještaj predstavio je

sekretar društva Vasko Vicković, koji je naveo da je u ovoj godini ostvaren najviši priliv novca od kad društvo postoji. Stari račun je zatvoren i otvoren je novi. Izvještaj je jednoglasno usvojen.

Predsjednik društva Mitar Lagator predstavio je plan rada za ovu godinu. Pored redovnih aktivnosti, novina je nabavka službenog vozila (iz donacija) kao i realizacija projekta – Dva eura po košnici. Takođe, po uzoru na pčelarska društva sa međunarodnog nivoa planira se predstavljanje projekta za realizaciju „Nove pčelarske kuće“ koja bi doprinijela ovom izuzetnom i pogodnom pčelarskom regionu.

U okviru tačke razno za riječ se javio Vukašin Đurović, pčelar iz Markovine. On je kazao da je duboko povrijeđen činjenicom da je cijena meda jednaka cijeni uvozne holandske pančete te su ga podržali svi prisutni. Skupštinu je u prepoznatljivom stilu završio predsjednik Jovo Jovanović, koji je pozvao sve da ostanu na druženju i prigodnom koktelu.

M. Đ.

PČELAR „SILOM“ REKORDER MILOM

Blažo Varagić iz Pljevalja nije razmišljao da se u životu bavi pčelarstvom. Imao je stalno zaposlenje i nije težio da se, pored toga, posveti nekom dodatnom zanimanju ili makar hobiju. Ali, ne bude sve onako kako se planira i to se često ispostavi kao prava stvar. Naime, njegov prijatelj Savo Kljajević već je bio u tim vodama, pa je od njega naš sagovornik kupio pet košnica i počeo da uči prve korake o poslu koji će mu kasnije biti najdraži od svih prethodnih aktivnosti. Bila je to ljubav na prvi susret sa ovim vrijednim insektima, pa kako njegovom prijatelju pčelarenje nije pošlo za rukom, onako kako je očekivao, Blažo je od njega kupio još pet košnica.

Tako je i počeo posao i druženje sa pčelama. Te godine od deset košnica skoro 300 kilograma meda sam izvrcao. Takav prinos nijesam mogao ni

sanjati. Sve puno, prisjeća se početaka Varaga, kako ga iz milošte zovu kolege i saradnici.

U Starču sam stacionirao pčelinjak. To je prelijepa lokacija u Gornjoj Morači, od Dragovića Polja pa gore. Već sljedeće godine, nakon rojenja, imao sam petnaset komada i tako je sve krenulo, 20, 30, 50, a danas preko 300 košnica, kaže Varagić i dodaje da je mali broj pčelara u Crnoj Gori sa tolikim brojem košnica – tek četvorica, među kojima je i on.

Skoro deceniju Varagić je prvenstveno posvećen proizvodnji matica. Kada se upoznao sa načinom proizvodnje, nije se dao obeshrabriti iako nije nailazio na podršku. Uglavnom je dobijao komentare da to nije lako, da neće uspjeti, ali on je bio odlučan u želji da se oprobja, pa je i aplicirao za proizvođača. Članovi prve komisije,

koji su bili u posjeti i kontroli, bili su više nego zadovoljni.

Kada su vidjeli one matičnjake, koje sam presađivao, a i ove druge, Vlado Radulović nije mogao sakriti iznenađenje i oduševljenje. Rekao mi je da je pozitivno iznenađen te da je mislio da ja to neću uspješno raditi. Već sljedeće godine, on mi se javio, na sastanku u Kući meda, gdje je bilo nas 13 uzgajivača i izvinio se, rekavši da je smatrao da neću uspjeti, a zapravo proizvodim najbolje matice u Crnoj Gori.

Varagić je prošle godine proizveo 1200 matica, godinu prije 1500, a svaka sezona u toj proizvodnji je uspješna.

Što se tiče otkupa, mogao bih prodati i više od ovih brojki, ali je nemoguće proizvesti više od toga. Ne mogu stići jer, uglavnom, radim sam zato što su mi svi u kući alergični na ubod pčele.



Jedino mi supruga Slobodanka pomaže oko čaura – sve pripremi za presađivanje i da nije njene pomoći i podrške, ne bih nikako mogao sam proizvesti toliki broj matice. Kod proizvodnje matice, kaže Varagić, najbitnije je da postoji dobar starter (društvo bez matice), koji povlači matičnjake. To društvo, bez matice, najjače je. Jedino ja tako proizvodim u Crnoj Gori, dok svi drugi rade u njenom prisustvu. Ja napravim starter pčela sa dva nastavka i sve je puno pčela. Sve u jedan nastavak stresem, a onda uklonim jedan, a u nastavak, u koji ne bi imao gdje iglu baciti, koliko je tu pčela – (starter), ubacim i koliko god da presađim, toliko povuku. Zato su tako i dobre matice. Svi drugi rade u prisustvu matice, a ona ne može jer čim osjeti maticu dolje, ona slabije povlači. U tom slučaju nijesu kvalitetni matičnjaci, pojasnio je on.

Prema njegovim riječima, on već početkom maja ima mlade matice.

Ja ih 1. aprila presađim, a već 28. aprila pronesu, dok 30. aprila i 1. maja mogu već da prodam, jer ona za dva dana zaleže ram ili dva, mlada matica. Znači, od kada se bavim tom proizvodnjom, ja već od 1. maja imam maticu. Ostali se sa njima pojave tek 15. 20. maja, dodao je on, a matičnjaci koje proizvede su veliki po tri centimetra.

UDRUŽENJE

Varaga je član Udruženja „Crnogorska pčela“ od njenog osnivanja i najčešće slobodno vrijeme provodi u društvu predsjednika ovog uzornog kolektiva Miloja Vujaševića kako bi nove ideje i projekte na planu razvoja i afirmacije pčelarstva sprovedli u djelo.

Odlično udruženje, saradnja i sa Savezom je na visokom nivou, kratko je prokomentarisao Varagić.

Jedan dio pčela nalazi se između Pljevalja i Bijelog Polja, u selu Bliškovo.

Mjesto je bogomdano za pčele. Takođe, određen broj pčela nalazi se u Kunju, zatim Međuriječju – Morača, a jedan dio ispod Brajića. Posla ima dosta, ali sve postižem zato što sam stalno „na točkovima“. Prošla godina bila je dosta loša kada je u pitanju med, a prinosi su manji i zato jer sam rasformirao dosta društava. Prevažadno sam



posvećen proizvodnji matice, a za to mi je potrebno oko 70 društava. Znači da bih napravio 400–500 oplodnjaka, najmanje 70 društava moram rasformirati, pojašnjava naš sagovornik.

Zarada od prodaje matice je dobra i sigurna zato i rasformira toliko društava, bilo meda ili ne. Varagić posjećuje sajmove i učestvuje na njima, ne svake godine, ali uvijek kada za to ima mogućnosti. Pčelama je posvećen svaki dan u godini.

Nema dana da ih ne obiđem, jedan dan jedno mjesto, drugi dan drugo mjesto. Sa pčelama je tako – ko ih zavoli, ta je ljubav neraskidiva, kaže on.

Prema njegovim riječima, pčelar-

stvom se bave ljudi starije životne dobi, ali se nada da će se, zahvaljujući subvencijama koje dobijaju, podstaći mladi da se bave tom granom poljoprivrede jer su samim tim stvaraju bolji uslovi za pčelare.

Već četiri godine Blažo proizvodi organski med. Kaže da nije lako jer se dešava da domaćini svoje voćke prskaju zaštitnim sredstvima tokom dana – pa se pčele nakon paše vraćaju omamljene, ne umiju ući u košnicu, samo puze po zemlji, otruju se i oštete uljanik. Zato je moja obaveza da ih odvezem tamo gdje niko ne prska voće, te se zato i ne plašim, dodao je Varaga.

G. M.

Efikasna borba protiv američke gnjiloće

U većini zemalja način sanacije i suzbijanja američke gnjiloće sprovodi se shodno naredbi o mjerama zaštite životinja od zaraznih i parazitskih bolesti i njihovom finansiranju u tekućoj godini te različitim pravilnicima o suzbijanju i iskorjenjivanju bolesti pčela. AGMP se nalazi na listi prenosivih zaraznih bolesti koje su od socio-ekonomskog i opšteg zdravstvenog značaja za međunarodnu trgovinu pčela i pčelinjih proizvoda, shodno međunarodnim propisima Svjetske organizacije za zdravlje životinja (OIE). Mjere suzbijanja predviđaju spaljivanje ili pretresanje bolesne pčelinje zajednice, ali i završnu dezinfekciju opreme, pribora, alata i okoline pčelinjaka.

Spaljivanje predstavlja najbrži, najuspješniji i najskuplji način suzbijanja bolesti, a pretresanje uključuje narušavanje proizvodnosti pčelinje zajednice i učestale recidive klinički vidljivih znakova karakterističnih za bolest, a ponajviše zbog izostanka ili loše upotrebe dezinfekcijskih mjera. U nekim zemljama, poput Sjedinjenih američkih država (SAD), dozvoljena je upotreba antibiotika, ali uz strogi nadzor i odobrenje nadležne veterinarske službe (FDA, 2021.). Međutim, unutar Evropske unije (EU) nije dozvoljena upotreba antibiotika u liječenju bolesti pčela (EU 3/01/081).

Naime, upotreba antibiotika pomaže u prikrivanju kliničkih znakova bolesti, a ne djeluje na spore, koje su jedini infektivni oblik uzročnika i time odgovorne za nastanak i širenje bolesti. Upotreba antibiotika pospešuje pojavu recidiva bolesti. Također, utvrđeni su pojedini izolati bakterije *P. larvae* koji pokazuju rezistenciju na višekратно korištene antibiotike. Naravno da se



primjenom prakse upotrebe antibiotika u pčelarstvu povećava mogućnost utvrđivanja njihovih rezidua ili njihovih razgradnih metabolita u pčelinjim proizvodima.

Različiti biljni preparati, aromatska ulja, propolis i probiotici pokazuju inhibični učinak na rast i razmnožavanje bakterije *P. larvae*. Međutim, njihova upotreba u svrhu uspješnog sprječavanja i kontrolisanja AGMP u terenskim uslovima na pčelinjacima nije za sada primjenjiva niti moguća.

U pčelinjaku u kojem je utvrđena AGMP naređuje se zabrana selidbe i trgovine pčelama, pčelinjim proizvodima i pčelarskom opremom do okončanja sprovođenja naređenih mjera. Samim tim, obavezan je klinički pregled svih pčelinjih zajednica u pčelinjaku, a zajednica u kojih se sumnja na bolest i slanje uzoraka na laboratorijsku pretragu. Također, obavezan je

klinički pregled svih pčelinjih zajednica u području od 1 do 5 kilometara od zaraženog pčelinjaka u državama EU (udaljenost varira od države do države tako da neke države imaju 1 km; neke 3 km, a neke 5 km), a u pčelinjih zajednica u kojih se sumnja na bolest i laboratorijska pretraga na američku gnjiloću. Neophodna je dezinfekcija pčelinjaka odgovarajućim dezinfekcijskim sredstvom ili opaljivanjem plamenom drvenih djelova pčelarske opreme. Zavisno o epizootiološkoj situaciji, naređuju se mjere spaljivanja košnice, uključujući pčelinju zajednicu ili pretresanje pčela.

SPALJIVANJE I PRETRESANJE KOŠNICA

Spaljivanje košnica s pčelinjom zajednicom naređuje se ako je zajednica slaba odnosno ako je bolest već

u poodmakloj fazi razvoja. Takođe, spaljivanje je indicirano ako se bolest pojavljuje rijetko u određenom kraju, zatim u zajednicama koje su smještene u košnicama s nepokretnim saćem (pletare, dubine, daščara) te na uzgajalištima matica. Bolesna pčelinja zajednica se uguši paljenjem sumpornih traka, a saće s leglom i ugušene pčele se spale u iskopanoj jami koja se poslije zatrpa zemljom. Pčelinje zajednice u pletarama i dotrajalim košnicama i priborom

da je tako pčelinjoj zajednici omogućen daljnji razvoj u novoj košnici. Iako je prema podacima iz literature preporučeno dvostruko pretresanje, LINDSTRÖM (2006.) dokazuje da nema značajne epizootiološke razlike između jednostrukog i dvostrukog pretresanja.

Odrasle pčele se otesu direktno u košnicu (ili prvo na kartonski papir ili limeni pleh, pa onda u košnicu) s letvicama (satonošama) na koje je



spale se zajedno s košnicama. Djelovi košnica koji su služili isključivo kao medišta, a koje su u dobrom stanju mogu se detaljno mehanički očistiti, struganjem saća i propolisa, a zatim dezinfikovati opaljivanjem plinskim plamenikom ili kuvanjem u vodenom rastvoru natrijevog hidroksida.

Pretresanje pčela može se sprovoditi isključivo kod jakih pčelinjih zajednica smještenih u novim košnicama koje dosad nijesu bile podvrgnute dezinfekciji. Pri pretresanju se spaljuju svi okviri koji sadrže i jednu stanicu legla, uklanjanju okviri sa zaraženim pčelinjim leglom, medom i polenom, a samo odrasle pčele se stresu u novu praznu košnicu. Prilikom gradnje novog saća s tijela odraslih pčela mehanički se uklanjaju spore *P. LARVAE*. Također, spore *P. LARVAE* u probavnom sastavu odraslih pčela budu probavljene. Na osnovu navedenih razloga smatra se

stavljena dva centimetra duga satna osnova. Nakon 48 do 72 sata pčele s novoizgrađenog saća se pretresu u košnicu sa satnim osnovama. Saće s leglom treba neškodljivo uništiti spaljivanjem, a novoizgrađeno saće na satonošama okvira i ostalo saće nakon iskorištavanja pretopiti u vosak.

U posljednje vrijeme pojavljuje se interes za primjenu bakteriofaga (bakterijski virus) u kontroli i suzbijanju AGMP. Razlog za to pronalazi se u spoznaji da se bakteriofazi mogu relativno lagano otkriti te da se koriste već duže vrijeme u liječenju infekcija kod ljudi. Naime, bakteriofazi se autodoziraju na mjestu infekcije i pokazuju neznatnu toksičnost. Zbog specifičnosti za nosioca, bakteriofazi ne uzrokuju znatne promjene u sastavu normalne flore. Način djelovanja im je drugačiji od antibiotika te postoji mala vjerojatnost pojavljivanja rezis-

stencije na njihovo djelovanje. Takođe, bakteriofage možemo posmatrati kao ekološki prihvatljive proizvode jer potjču iz neposredne prirode. Do sada je izdvojeno 48 genoma bakteriofaga *P. LARVAE*. Utvrđeno je da svi bakteriofazi bakterije *P. LARVAE* kodiraju enzim amidazu koja uzrokuju lizu (razgradnju) peptidoglikana u staničnoj membrani *P. LARVAE*. Međutim, potrebna su daljnja istraživanja kako bi se primjena bakteriofaga *P. LARVAE* mogla uvesti kao rutinska metoda u kontroli i suzbijanju AGMP. Posebno je važno da terapijski bakteriofazi razgrađuju određene sojeve ciljanih bakterija, a da pri tome očuvaju mikrobiotu u pčela i cijeli habitat oko pčelinjaka. Takođe, još uvijek je nepoznanica kako bakteriofag prodire u bakteriju *P. LARVAE* i uzrokuje njezinu razgradnju, odnosno, kako se *P. LARVAE* brani od bakteriofaga.

DEZINFEKCIJA- STERILIZACIJA U PČELARSTVU

Dezinfekcija uključuje postupke kojima je cilj smanjiti broj patogenih mikroorganizama u neživim sredinama, površinama, predmetima, tečnostima i vazduhu ispod infekcijske doze, a sterilizacija podrazumijeva proces fizikalnog ili hemijskog uništenja svih mikroorganizama (BLOCK, 2001.). Budući da je sterilizacija mnogo složeniji i skuplji postupak, dezinfekcija je uspješniji i zadovoljavajući postupak u mnogim slučajevima. Poznavanje tehnika i sprovođenje mjera dezinfekcije u pčelarskoj proizvodnji utiču na biološko-uzgojno stanje pčelinjih zajednica te kvalitetu meda i drugih pčelinjih proizvoda. Najnoviji podaci iz Južne Amerike pokazuju da svega 54,7% pčelara sprovodi dezinfekcijske mjere u vidu primjene opaljivanja plamenom i/ili kuvanja u vodenom rastvoru kaustične (kamene ili žive) sode.

BEDNÁŘ i SUR (2009.) opisali su različite oblike fizikalne i hemijske dezinfekcije pčelarskog pribora i opreme. Također, navode da uspjeh sprovođenja dezinfekcijskih mjera u pčelinjaku zavisi o pravilnom izboru dezinficijensa, spektru mikroorganizama koji se žele

uništiti, preporučenoj koncentraciji radnih rastvora i načinu primjene dezinficijensa, dužini trajanja izlaganja dezinficijensu, te materijalu koji se dezinfekuje sa stanovišta njegovog mogućeg oštećenja i učinka na okolinu. Međutim, dezinfekcijski učinak zavisi i o fiziološkim svojstvima mikroorganizama. Posebice se to odnosi na starost odnosno stepen razvoja mikroorganizma, sadržaj pigmenta, vrstu podloge potrebnu za rast te otpornost pojedinih vrsta mikroorganizama. Uočeno je da dezinficijensi ponekad imaju selektivni učinak na određene mikroorganizme odnosno da može doći do inhibirajućeg ili pak pojačanog djelovanja ako se međusobno kombinuju dva ili više dezinficijensa.

MEHANIZAM DJELOVANJA DEZINFICIJENSA

Dezinficijensi imaju značajan učinak na funkciju mnogih makromolekula (ugljikohidrati, masti, bjelančevine, nukleinske kiseline) i struktura koje su građene od tih makromolekula unutar mikroorganizama. Strukture koje se nalaze na spoljašnjoj površini bakterija su često primarna mjesta djelovanja dezinficijensa. Nakon interakcije s površinskim strukturama moguće su

daljnje interakcije dezinficijensa s citoplazmatskom membranom, narušavanja stanične homeostaze odnosno inhibicije enzimatske aktivnosti, transporta elektrona i oksidativne fosforilacije.

McDONNELL (2008.) navodi koagulaciju, oksidaciju, prenos energije te promjene u propusnosti stanične membrane i poremećaje u staničnoj strukturi mikroorganizama kao četiri najvažnija načina hemijskog djelovanja dezinficijensa. Tako aldehidi, fenoli i alkoholi dovode do ukrštenog povezivanja dezinficijensa s različitim makromolekulima mikroorganizama i njihovom posljedičnom koagulacijom. Dezinficijensi na bazi hlora, vodonikovog peroksida, ozona i etilen oksida uklanjaju elektrone iz bjelančevina, masti i nukleinskih kisjelina u mikroorganizama te tako dolazi do njihove oksidacije. Prenos energije u obliku topline ili zračenja na mikroorganizme dovodi do denaturacije nukleinskih kisjelina, fragmentacije i/ili koagulacije bjelančevina i oksidacije masnih kisjelina u stanici mikroorganizma dok neki dezinficijensi poput kvarternih amonijevih spojeva i bigvanida posjeduju sposobnost narušavanja propusnosti bakterijske stanične membrane i izazivanja poremećaja u njihovoj strukturi.

S epizootiološkog stanovišta dezinfekcija može biti preventivna odnosno žarišna (BEDNAR i SUR., 2009.). Preventivna dezinfekcija obuhvata postupke i mjere kada zarazna bolest nije prisutna u pčelinjaku ili njegovoj bližoj okolini. Redovno se sprovodi u okviru smjernica dobre pčelarske prakse i predstavlja sastavni dio normalne higijene u pčelinjaku. Održavanje pčelinjaka, opreme, pribora, hrane i vode za pčele u čistom stanju predstavlja osnovu preventivne dezinfekcije.

Žarišna dezinfekcija sprovodi se kada je zarazna bolest prisutna u pčelinjaku i ima za cilj uklanjanje mikroorganizama iz žarišta infekcije kako bi se spriječilo njeno daljnje širenje. Prema načinu izvođenja može biti kontinuirana i završna. Kontinuirana dezinfekcija podrazumijeva sastavne i ponavljajuće postupke od trenutka pojave žarišta infekcije u pčelinjaku. Može biti kombinovana s veterinarsko zakonskim mjerama sanacije bolesti poput spaljivanja pčelinjih zajednica. Pod završnom dezinfekcijom smatramo jednokratni postupak nakon sprovedenih mjera sanacije bolesti.

dr sc Zlatko Tomljanović,
Ministarstvo poljoprivrede
Republike Hrvatske
zlatko.tomljanovic@mps.hr



U CENTRU NIKŠIĆA

NUKLEUS BUDUĆEG ULJANIKA

Centralni dio Nikšića, Ulica Zdravka Jankovića, između arhitektonski dekorisane stare kuće i manjeg nebodera, neko od stanara postavio je numerisane tri košnice, fundament budućeg uljanika po simbolu Svetog Trojstva. Pčele odatle lete i nalaze nektar na tlu medonosne Trebjese, po ćilimima raznovrsnih medonosnih trava i ćetinarskog blaga. Ovaj, možda, budući veliki pčelar, nije formirao početak velikih pčelinjih zajednica po onoj ćuvenoj legendi – Jednu pčelu treba naći, drugu kupiti, a treću ukrasti, nego je sve tri kupio od kolega, a to dokazuju numerićki brojevi na košnicama. Ovaj mali uljanik skreće pažnju prolaznicima, a pogotovo pčelarima.

Dabogda mu se posrećilo!

B. KOPRIVICA

**MILAN VULIĆ IZ ANDRIJEVICE UVEĆAVA
SVOJE BLAGO IZ GODINE U GODINU**

MAJSTOR I U PČELINJAKU I U RADIONICI

Prije par godina posjetili smo Milana Vulića u Andrijevici i kratko se osvrnuli na njegove prve korake u pčelarenju kojim se bavi, još uvijek, isključivo iz hobija. Tada je imao tek pet-šest košnica. Tada, a i danas nema dovoljno vremena da im se posveti koliko bi želio i koliko bi trebalo, ali bez obzira na to, pčelinjak se uvećao na oko 30 košnica.

Posao kojim se bavim profesionalno oduzima mi gotovo čitav dan. Ipak, kada završim radne obaveze, s ljubavlju i pozitivnom energijom maksimalno se posvetim ovim vrijednim insektima i u druženju sa njima odmaram. Zapravo, one mi i daju dodatnu snagu za novi radni dan. Ta neka sinergija, rekao bih, pokriva sve nedostajuće trenutke u kojima bih trebao biti sa njima, pa su i prinosi meda neočekivano dobri, kaže Vulić i podsjeća da je, kao i veliki broj pčelara, prije nekoliko godina na poklon dobio jednu košnicu, kupio još dvije i tako je sve počelo.

Savjeti iskusnih pčelara, internet i literatura mu uveliko pomažu da pčelarenje bude više od hobija.

Pčelarstvo, kao sve masovnija i popularnija grana poljoprivrede, može biti itekako unosna ako pčelar-početnik poštuje pravila te profesije. Još uvijek sebe doživljam kao početnika i tako će biti sve dok ne dođe vrijeme da im se posvetim onoliko koliko je potrebno. Dobro je da ima načina da se informišem, učim, savladavam sve „tehnike“ pčelarenja, pa kada dođe vrijeme da sebe, kako ja tako i drugi, nazovemo pčelarom, ja ću to zaista i biti, našalio se Vulić.

PLANINSKA PAŠA

U njegovom uljaniku su LR košnice koje pravi sam.

– Sam pravim košnice i opremu za njih, kao npr. ramove, podnjače, poklopne daske, odnosno krovove od lima, kaže naš sagovornik. Jedan broj košnica nalazi se u Andrijevici, na oko 750 metara nadmorske visine, a nedaleko od tog mjesta je drugi dio pčelinjaka. Do sada ih nije selio, ali kako kaže, planira da ih ove godine locira na veću nadmorsku visinu zbog kasnije vegetacije i bolje paše.

– Moj cilj je da prije svega odgajam zdrava društva, pa je varoa pod stalnom kontrolom. Vodim računa da ih tretiram nakon završetka medobranja i prije nego što se počnu leći zimske pčele, kazao je on. Za pčelarenje



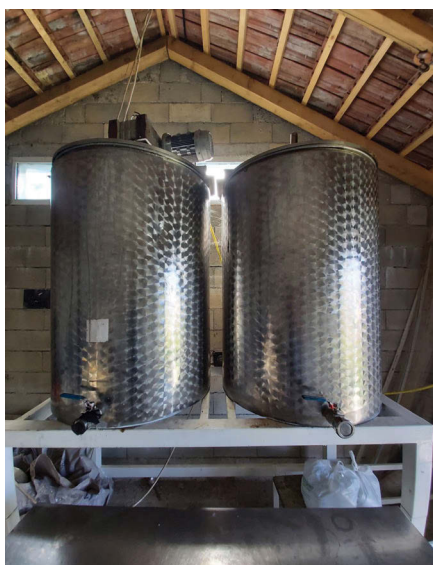
onoliko koliko se on njime bavi, nije mu potrebna pomoć. Ipak, kada dođe do rojenja, članovi porodice su dosta dobro edukovani kako da postupe u takvim situacijama.

– Meda ima dovoljno za porodicu i prijatelje i dobrog je kvaliteta jer je, u našim krajevima, u ekološkom ambijentu, paša uglavnom dobra, kazao je Vulić. On nije član nijednog udruženja pčelara, a razlog je upravo taj što svoje pčelarenje naziva hobijem.

– Kada budem imao više vremena i sebe budem smatrao „pravim pčelarom“, učlaniću se u naše društvo, posjećivaću sajmove i izlagati med, zaključio je Vulić.

G. M.

MALI OGLASI



Prodajem dva homogenizatora sa mješačima od po 800 litara. Jedan je sa motorom i reduktorom, a drugi bez. Postolje je od inoxa. Cijena 4100 eura. Napomena: mogu se kupiti i pojedinačno, a cijena u tom slučaju je po dogovoru. Kontakt telefon za sve informacije je 068024339

Prodajem kontejner za pčele sa 48 pozicija za LR košnicu. Prodajem i pčelinja društva na ramovima ili sa košnicama. Za sve informacije pozovite 069/016 289.

Prodajem 100 LR košnica kao nove. Povoljno. TI. 067 220 008

Prodajem 10 kompleta aluminijskih LR košnica, kasetnu radialnu vrcalicu sa 24 rama i otklapač saća. Za sve informacije pozovite br. tel. 067 664 345

Povoljno prodajem pčelinja društva u LR košnicama. Br. tel.: 067 625 804.

*
Prodajem pčele i opremu sa eko ramovima. Može kompenzacija za rad u pčelinjaku ili na imanju, automobil, hranu i drva za ogrijev. Telefon: 067 500 495

*
Prodajem LR šestoramne nukleuse sa mladim maticama. Tel. 067/818-517 Nikšić.

*
Prodajem povoljno 50 korišćenih praznih LR košnica. Za sve informacije pozovite broj tel. 068 890 090

*
Prodajem LR pčelinje zajednice sa mladim maticama. Kontakt telefon za sve informacije i dogovor je 069/490 688

*
Prodajem 25 LR pčelinjih društava sa komplet opremom i metalnim postoljima. Šabo Kurpejović (Rožaje), br. tel.: 067 219 117.

*
Prodajem povoljno 250 oplodnjaka za uzgoj matica. Tip oplodnjaka LR i Rodna voja. Br. tel.: 067 446 420 i 067 401 047.

*
Prodajem nukleuse DB sa 6 ramova. Cijena 80 eura. Željko Vlahović 067305932.

*
Prodajem 10 pčelinjih društava u DB košnicama sa ovogodišnjim maticama. Cijena 1.500 eura. Za sve informacije i dogovor pozovite br. tel. 069 543 146.

*
Prodajem 20 nukleusa LR i 10 DB društava. Za sve informacije pozovite broj tel. 067634560.

*
Risto Borović.
Mijenjam očuvanu, malo korišćenu prohromsku vrcaljku LR sa šest ramova za DB sa četiri rama. Kontakt telefon za sve informacije: 067 691 764 ili viber 068 815 700.

*
Prodajem LR društva na 10 ramova bez košnice. Broj mob. tel. 069 502 884.

*
Prodajem LR šestoramne nukleuse sa mladim maticama, tel 069/066-573.

*
Prodajem više pčelinjih društava u DB košnicama sa AV podnjačom kao i otklapač saća. Telefon 067 260 041.

*
Prodajem nukleuse sa 10, 6 i 5 ramova u LR košnicama sa mladim maticama. Bucko Krković 069/560766.

*
Prodajem 20 DB/12 ramskih društava. Sve informacije možete dobiti na broj telefona 069 491 936, Nikšić.

*
Prodajem LR društva sa mladim maticama. Za sve informacije i eventualni dogovor pozovite broj tel. 069490688.

*
Prodajem nukleuse i pčelinja društva sa eko ramovima koje pčele same izrađuju. Moguća i kompenzacija za građevinski materijal, zimnicu, drvo za ogrijev i sl. Za sve informacije i eventualni dogovor pozovite br.tel. 067 500 495

kuća meda
www.kucameda.me

SOJA PROTEIN pogača za pčele

preporučuje sa kao dodatak ishrani pčela u periodu sezonskog nedostatka polena

 **SOJA PROTEIN
INVERTNI SIRUP**

Sastav: **glukoza, fruktoza, saharoza, invertni sirup i soja.**

Kontrolu kvaliteta vrši:
Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore

Rok trajanja: **6 mjeseci.**
Čuvati na suvom mjestu.

Datum proizvodnje: **Utisnut na kutiji.**

Proizvodi: **KUĆA MEDA d.o.o.**
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora

Kontakt tel.: **+382 68 844 333**
E-mail: **kucamedacg@gmail.com**
www.kucameda.me

Partner: **Savez pčelarskih organizacija Crne Gore**
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora
E-mail: **spocg@t-com.me**

 **HACCP**
Critical-Control-Point

 389000450809

1 KG

Proizvodnja pogača u Kući meda obavlja se u registrovanom objektu, broj rešenja Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove: 060-323/16-0306-366/3.

Trenutno se proizvode tri vrste pogača i to:

KLASIK, IMUNO AKTIV I SOJA PROTEIN.

Osnova za proizvodnju pogača je šećer i invertni sirup. Šećer se melje u turbinskim mlinu koji daje izuzetno fine kristale.

Komponenta koja se dodaje u sve tri vrste pogača je pšenično brašno u koncentraciji do 2% u cilju boljeg sjedinjavanja i vezivanja smjese.

Vaše komentare, primjedbe i sugestije možete nam poslati na E-mail: **kucamedacg@gmail.com**

kuća meda
www.kucameda.me

IMUNO AKTIV pogača za pčele

za bolji razvoj pčelinjeg društva

 **PROBIOTIK**
EM PROBIOTIK DOPRINOSI:
Zdravstveno stanje pčela
Ishrani i rast
Imunitet
Produktivnost pčela
Kvalitet pčelinjih proizvoda

 **SUPLEMENT**
B+ DOPRINOSI:
Ubrzanom razvoju pčelinjih društava
Boljem pčelinjenju
Olakšanoj proizvodnji matice
rojeva i voska
Višom prinosu meda
Jačanju imuniteta

Sastav: **glukoza, fruktoza, saharoza, invertni sirup, probiotik, pšenične mekinje, pivski kvasac, eterično ulje i cimet.**

Kontrolu kvaliteta vrši:
Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore

Rok trajanja: **6 mjeseci.**
Čuvati na suvom mjestu.

Datum proizvodnje: **Utisnut na kutiji.**

Proizvodi: **KUĆA MEDA d.o.o.**
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora

Kontakt tel.: **+382 68 844 333**
E-mail: **kucamedacg@gmail.com**
www.kucameda.me

Partner: **Savez pčelarskih organizacija Crne Gore**
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora
E-mail: **spocg@t-com.me**

 **HACCP**
Critical-Control-Point

 389000450793

1 KG

kuća meda
www.kucameda.me

KLASIK pogača za pčele

Sastav: **glukoza, fruktoza, saharoza, invertni sirup**

Kontrolu kvaliteta vrši:
Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore

Rok trajanja: **6 mjeseci.**
Čuvati na suvom mjestu.

Datum proizvodnje: **Utisnut na kutiji.**

Proizvodi: **KUĆA MEDA d.o.o.**
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora

Kontakt tel.: **+382 68 844 333**
E-mail: **kucamedacg@gmail.com**
www.kucameda.me

Partner: **Savez pčelarskih organizacija Crne Gore**
Grbe bb, 81412 Spuž-Danilovgrad, Crna Gora
E-mail: **spocg@t-com.me**

 **HACCP**
Critical-Control-Point

 389000450786

1 KG

Prija
svim
čulima...



Proizvodi:
Balkan Group Montenegro
81 206 Podgorica

Bom
kafa
najboljeg
ukusa i mirisa.